

**UNIVERZA NA PRIMORSKEM
PEDAGOŠKA FAKULTETA**

**DIPLOMSKA NALOGA
KLAVDIJA ŽAFRAN**

KOPER 2019

UNIVERZA NA PRIMORSKEM

PEDAGOŠKA FAKULTETA

Visokošolski strokovni študijski program

prve stopnje Predšolska vzgoja

Diplomska naloga

RAZVIJANJE SPORAZUMEVALNIH ZMOŽNOSTI

V ANGLEŠČINI NA PREDŠOLSKI STOPNJI S

POMOČJO LUTKE

Klavdija Žafran

Koper 2019

Mentorica:

izr. prof. dr. Silva Bratož

Somentorica:

dr. Mojca Žefran, asist.

ZAHVALA

Najprej bi se rada zahvalila svoji mentorici, dr. Silvi Bratož, ki mi je izredno veliko pomagala pri sestavljanju diplomske naloge. Njeni napotki, popravki, komentarji in čas, ki mi ga je namenila, so mi bili v pomoč skozi celoten proces pisanja in me vodili k dokončanju diplomske naloge.

Zahvalila bi se tudi somentorici, dr. Mojci Žefran, asist., ki mi je s svojimi nasveti in napotki pomagala bila pri začetni fazi pisanja diplomske naloge, kar mi je pomagalo tudi v nadaljevanju pisanja.

Rada bi se zahvalila tudi vrtcu v savinjski regiji, v katerem sem izvajala praktični del diplomske naloge, njegovi ravnateljici, ki mi je dovolila izvajanje, in vzgojiteljicama ter pomočnici vzgojiteljice, ki so s svojimi dobronamernimi nasveti, napotki in dobro voljo pripomogle k praktični izvedbi diplomske naloge.

Svojo diplomsko nalogo posvečam svoji družini: mami, babici, sestrama in mojemu fant, ki sem jim tudi najbolj hvaležna, saj so me nenehno podpirali, mi stali ob strani in potrpežljivo čakali na dokončanje mojega študija. Moja pot je bila dolga in še bo, ampak ne glede na to, kam bo zavila, bodo ob meni moji najbližji in to je tisto, kar mi največ pomeni.

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Klavdija Žafran, študentka visokošolskega strokovnega študijskega programa prve stopnje Predšolska vzgoja,

izjavljam,

da je diplomska naloga z naslovom Razvijanje sporazumevalnih zmožnosti v angleščini na predšolski stopnji s pomočjo lutke

- rezultat lastnega raziskovalnega dela,
- so rezultati korektno navedeni in
- nisem kršila pravic intelektualne lastnine drugih.

Podpis:

V Kopru, dne

IZVLEČEK

V diplomski nalogi želimo raziskati uspešnost uporabe lutke kot motivacijskega sredstva in njeno vlogo pri razvijanju sporazumevalnih zmožnosti v tujem jeziku. Številni avtorji navajajo več pristopov in metod učenja tujega jezika, ki so se skozi čas spreminjali, nadgradili, združili z drugimi pristopi. Med drugim omenjajo tudi številne pripomočke, ki so še zlasti uporabni na predšolski stopnji. Eden od pripomočkov, ki ga pogosto uporabljamo pri poučevanju tujega jezika na tej stopnji, je lutka. Z lutko se lahko otroci srečajo že s prihodom v vrtec. Otroci ji lahko zaupajo svoje težave, skozi njo lahko vzpostavljajo komunikacijo z okoljem, če je le-to preveč stresno in lutka jih lahko spodbudi tudi k ustvarjalnosti. Pri igri z lutko razvijamo in vzpostavljamo socialne interakcije, metaforični pomen lutke prispeva k načinu simbolnega mišljenja, lahko pa tudi daje motivacijo za usvajanje raznih spretnosti. Otroci se z lutko poistovetijo, pomaga jim pri težavah, strahovih, čustvih, jih zna pritegniti in navdušiti.

V praktičnem delu smo raziskali vlogo lutke pri razvijanju sporazumevalnih zmožnosti v tujem jeziku, uspešnost lutke kot motivacijskega sredstva in odziv otrok na angleško govorečo lutko. Na podlagi zastavljenih raziskovalnih vprašanj smo načrtovali in izvedli dejavnost, prilagojeno skupini in starosti otrok v raziskani skupini. Po izvedeni dejavnosti smo z otroki opravili intervju in se čez tri tedne vrnili k isti skupini, da bi preverili, če se spomnijo lutke in koliko so si zapomnili od dejavnosti, ki smo jo izvajali. S praktičnim delom smo ugotovili, da je lutka vsestranska, saj lahko njeno vlogo prilagodimo otrokom, ciljem in okolju. Glede na sodelovanje otrok lahko sklepamo, da je nanje delovala pozitivno in motivacijsko, saj jih je pritegnila k dejavnosti in prispevala k večjemu zanimanju za nadaljnje dejavnosti. Otroci so lutko dobro sprejeli, saj jih je sama velikokrat spodbudila, potolažila ali pohvalila; tako so z njo razvili prijateljski odnos.

Ključne besede: zgodnje poučevanje angleščine, pristopi k učenju tujega jezika, lutka, motivacija, razvijanje sporazumevalnih zmožnosti.

ABSTRACT

Using puppets in developing communication skills in English at preschool level.

This degree thesis looks at the role of a puppet as a tool for enhancing motivation and developing communicative competence in foreign language. Several authors have described different approaches and methods used in foreign language teaching which have changed through time, have been upgraded, combined with other approaches. In addition, they have identified a number of tools and teaching aids which are especially relevant for teaching a foreign language at this level. One of the most commonly used tools is the puppet. The puppet can meet the child on the very first day of his/her introduction to the kindergarten. Children can confide in the puppet, through it they can communicate with the environment if it is too stressful, the puppet can encourage them to be creative, etc. Activities with the puppet can help children to develop and maintain social interactions, develop symbolic meaning through its metaphorical nature, but also encourage motivation for acquiring various skills. Children can identify with the puppet, it can help them with their problems, fears, emotions, it can attract their attention and inspire them.

In the practical part of the thesis we explored the role of the puppet in developing communication competences in English, the use of the puppet as a motivation tool and the children's response to an English speaking puppet. On the basis of the research questions we planned and carried out an activity suitable for the selected group of children. This was followed by interviews with children first immediately after the activity and then three weeks after the activities planned to examine the children's response to the task. The results of the research suggest that the puppet can be used for multiple purposes as it can be adapted to the children, the task aims or the context. On the basis of the children's response we can argue that the puppet had a positive and motivational effect on the children. The children showed a positive attitude towards the puppet, it encouraged, consoled and praised them so they developed a friendly relationship with it.

Key words: teaching English to very young learners, approaches to teaching foreign languages, puppet, motivation, developing communicational skills.

KAZALO VSEBINE

1 UVOD.....	1
2 ZGODNJE UČENJE TUJEGA JEZIKA	1
2.1 Pomen zgodnjega učenja tujega jezika	3
2.2 Pristopi učenja tujega jezika.....	3
2.2.1 Vrste pristopov in metod učenja tujega jezika	5
3 LUTKA	10
3.1 Vrste lutk.....	12
3.2 Učenje s pomočjo lutke	14
4 PRAKTIČNI DEL	19
4.1 Problem, namen in cilji	19
4.2 Raziskovalna vprašanja	20
4.3 Načrt.....	20
4.4 Izvedba	20
4.4.1 Izvedba dejavnosti.....	21
4.4.2 Potek drugega obiska.....	22
4.4.3 Rezultati intervjuja z otroki.....	23
4.5 Razprava in evalvacija	28
5 SKLEPNE UGOTOVITVE	29
6 LITERATURA IN VIRI	32
7 PRILOGE	33

KAZALO SLIK

Slika 1: Ročna lutka Bob.	21
Slika 2: Priklic sporazumevalnega vzorca za pozdravljanje in predstavljanje (»Hello, I am Bob. What is your name?«).	26
Slika 3: Tvorjenje povedi za predstavljanje (»I am Bob.«).	26
Slika 4: Prikliče izraze za čustva v angleškem jeziku (»happy, sad, angry«).	27
Slika 5: Tvorjenje povedi »I am happy (sad, angry).«.	27
Slika 6: Tvorjenje vprašanja o počutju (»How are you (today)?«).	28

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Vprašanja intervjuja in odgovori otrok	23
---	----

KAZALO PRILOG

Priloga 1 : Opazovalni list A za spremljanje predstavljanja med otroci.....	33
Priloga 2: Opazovalni list B za spremljanje odgovorov in vprašanj otrok	34
Priloga 3 : Priprava za dejavnost z angleško govorečo lutko	35

1 UVOD

Učenje in poučevanje tujih jezikov se v Evropi in Sloveniji pomika v vedno zgodnejše starostno obdobje. S tem se otrokom ponuja možnost za boljše znanje več tujih jezikov. Večjezičnost je temelj strpnosti med narodi in jezikovnimi skupnostmi ter najzanesljivejša pot k udeležanju medkulturnosti. Vsakemu posamezniku ponuja več možnosti na trgu dela v Evropi in po svetu (Krek in Metljak, 2011).

Lutka je vzgojno–učno sredstvo, ki reagira, stimulira, vznemirja, spodbuja misel in fantazijo, omogoča izražanje itd. Je tudi vez med vizualizacijo resničnosti v domišljiji in igrano igro resničnega sveta, ki jo sprejemajo otroci. Vzgojitelj se otrokom pridruži kot soigralec in svojo vlogo utrdi z lutko v roki, pri čemer lutka govori iz njegovih ust, izraža njegovo mimiko, značaj in duh prostora in časa (Antič, S., Garvas, M., Komljanc in drugi, 2015).

Pri uporabi lutke v razredu je bistveno, da si vzgojitelj ali učitelj zastavi cilje projekta z lutko in določi, kaj lahko otrok pričakuje od tega. Lutka je v veliko pomoč pri posredovanju vzgojno-izobraževalnih vsebin, zato učitelj ali vzgojitelj verjame v moč lutke. Otroci lutki zaupajo in se lahko poistovetijo z njo, saj ima npr. enake težave, strahove in željo po igri. Področja, na katera lutka še posebej vpliva so: razvoj domišljije, razločevanje med fantazijo in realnostjo, razvoj pozitivne samopodobe in krepitev samozavesti, oblikovanje socialnih veščin, sprejemljiv način izražanja čustev, jezik neverbalne komunikacije, spodbuda za otrokov govorni razvoj, razvoj empatije, spodbujanje ustvarjalnosti in intelektualni vidik (Korošec in Majaron, 2006).

V teoretičnem delu bomo predstavili zgodnje učenje tujega jezika. Raziskali bomo različne pristope in metode le-tega. Sledi del, v katerem obravnavamo lutko in njen pozitivni vpliv na otroke pri vključevanju v različne dejavnosti. Opisali bomo vrste lutk, uporabo lutke in kako poteka učenje tujega jezika s pomočjo lutke.

V praktičnem delu diplomske naloge bomo raziskali vlogo lutke pri razvijanju sporazumevalnih zmožnosti v tujem jeziku, uspešnost lutke kot motivacijskega sredstva in odziv otrok na angleško govorečo lutko pri učenju tujega jezika.

2 ZGODNJE UČENJE TUJEGA JEZIKA

Stik s tujim jezikom je navadno skromen, zato morajo vzgojitelji, ko postavljajo cilje in izbirajo med metodami za poučevanje, upoštevati obseg in kakovost družbene rabe ciljnega jezika (Čok, Skela, Kogoj in Razdevšek–Pučko, 1999).

Pojem »zgodnje učenje tujega jezika« so v zadnjih desetletjih razlagali na različne načine. Freudenstein (1981, v Brumen, 2003) ga pojmuje kot kakršnokoli obliko

poučevanja v institucijah in učenja tujih jezikov v predšolski dobi. Prebeg–Vilke (v: Vrgovac, 1999) pa »zgodnje učenje« razume kot začetek učenja tujega jezika, ki se prične z odhodom otroka v osnovno šolo, torej med šestim in sedmim letom (Brumen, 2003).

Pri vprašanju, kdaj začeti s poučevanjem tujega jezika, naletimo na stališče »mlajši kot je otrok, bolje je«, kar je med strokovnjaki sprožilo veliko razprav. Penfield na podlagi številnih raziskovanj trdi, da: »plastičnost možganov omogoča otroku od devetega do dvanajstega leta starosti učenje dveh, treh jezikov enako lahko kot prvega, maternega jezika«. (Penfield, Roberts, 1959, v Brumen, 2003). Zelo pomemben dejavnik pri pridobivanju znanja je količina šolskega časa, ki se ga posveča učenju tujega jezika. Poleg bioloških razlogov, kot je npr. prirojena prednost otroka pri učenju jezikov, zgodnji začetek učenja tujega jezika pomeni več ur učenja in s tem tudi večjo možnost, da otroci dosežejo višjo stopnjo znanja (Caroll, 1975, v Brumen, 2003). Krashen pa poudarja razliko med učenjem in neposrednim usvajanjem jezika. Znanstveniki so na osnovi številnih študij prišli do zaključka, da se v začetnih fazah učenja odrasli ljudje in starejši otroci ne samo hitreje učijo drugega ali tretjega jezika, ampak tudi hitreje usvajajo morfologijo ali sintakso kot mlajši otroci. Če pa se pridobivanje tujega jezika prične že v zgodnjem otroštvu in je izpostavljeno celostnemu pridobivanju ciljnega jezika, je sčasoma mnogo boljše kot pa pri ljudeh, ki se pričnejo učiti tujega jezika kot odrasli (Brumen, 2003).

Na začetku učenja jezika ali pa takrat, ko so učni postopki, usmerjeni v uzaveščanje jezika kot sistema, prezahtevni, otroci pogosto zamenjujejo strukture materinščine in tujega jezika. Zaradi stiske prehajajo iz enega jezika v drugega, a ko se preklopa zavedo, se ga začnejo izogibati. Razlik med jeziki se začnejo zavedati, ko pri sporazumevanju začnejo zbirati ustrezne vzorce za posamezni jezik. Otrokov prvi jezik je pomemben, saj je izvor znanja, iz katerega bo otrok zavedno ali nezavedno črpal in si s tem pomagal pri razumevanju tujega jezika. Vpliv materinščine je naj opaznejši pri govorjenju tujega jezika (tuji naglas), opazimo pa ga na vseh ravneh tujega jezika. Otroci usvajajo glasovno raven tujega jezika skoraj brez težav, kar jim omogočajo gibkost govornih organov, potreba po identifikaciji z govornim vzorom in sposobnost posnemanja. Pri usvajanju in učenju besedja ter pomena besed v tujem jeziku prepoznamo znane ali celo podobne prvine iz materinščine. Te besede so kot »lažni prijatelji«, saj so si na videz podobne, a imajo različen pomen. Podobnosti med jeziki skrajšajo čas usvajanja jezika (Čok, Skela, Kogoj in Razdevšek–Pučko, 1999).

2.1 Pomen zgodnjega učenja tujega jezika

Učenje tujega jezika ne vključuje le usvajanja jezikovnih vsebin in spretnosti, temveč tudi spremembe samopodobe in privzemanje novih kulturnih in družbenih vzorcev vedenja, torej ima velik vpliv na družbeno naravo otroka (Čok, Skela, Kogoj in Razdevšek–Pučko, 1999).

Veliko strokovnjakov meni, da večjezičnost ne zavira razvoja maternega jezika, ampak ga celo pospeši. Strokovnjaki vidijo spretnost otrok v govornih sposobnostih kot eno vidnejših prednosti, ki jih lahko pridobimo z zgodnjim poučevanjem tujega jezika. Če tega jezikovnega znanja (slušnih in govornih sposobnosti) ne negujemo in nadgrajujemo, se začetni napredek lahko občutno zmanjša (Brumen, 2003).

2.2 Pristopi učenja tujega jezika

Predšolski otroci se učijo tujega jezika s posnemanjem jezika v kontekstu. Pri tem ne poudarjamo toliko slovnične pravilnosti, temveč predvsem počutje otrok. V veliko državah ni predpisanega učnega načrta za predšolsko učenje tujega jezika, kar je za učitelje prednost, saj imajo tako proste roke pri načrtovanju učnega načrta in ga lahko prilagodijo potrebam in interesom otrok. Če otroci še niso imeli stika s tujim jezikom, je pomembno, da razvijajo pozitiven odnos do učenja. Otroci se lahko jezika naučijo skozi vsakodnevno rutino, kot npr. pozdravljanje, navodila, pohvala. Ne glede na to, da otroci uporabljajo svoj prvi jezik, jim lahko odgovarjamo v angleščini, s čimer jih spodbudimo, da jo začnejo uporabljati tudi sami (Reilly in Ward, 1997).

Uvajanje uspešnih didaktično-metodičnih področij in dimenzij je izredno pomembno za kakovostno zgodnje učenje tujega jezika. Učitelj naj bi si na začetku zastavil cilj, da nauči otroke rabe jezika kot komunikacijskega sredstva v vsakdanjem življenju. Otroci so pri takšnem načinu poučevanja središče dogajanja in uporabljajo tuji jezik pri vsem početju. Pri tem učitelj izbere vsebine in dejavnosti, ki najbolj ustrezajo učni skupini. Sestavni del takšnega pouka so pesmi, ritmične igre in druge metodične dejavnosti, ki razvijajo in usmerjajo komunikacijsko kompetenco učencev. Ti poleg maternega jezika in namesto njega uporabljajo tuji jezik, v katerem izražajo tudi svoje misli, predstave in želje. Učenje tujega jezika na tak način omogoča usvajanje tujega jezika s pomočjo odkrivanja in izkustva, učitelj pa pri tem skrbi, da učenec uporablja jezik v raznovrstnih, vsakdanjih situacijah. Dejavnost mora učenca pritegniti in ga učiti; to je eno izmed pomembnejših pravil zgodnjega učenja tujega jezika. Otroci naravno sprejemajo tuji jezik in tudi če ne razumejo vseh besed, pomen celote dojemajo intuitivno. Otroke zanima funkcionalna raba jezika, zato v pouk zgodnjega učenja tujega jezika ne vključujemo pojasnil, pravil ali abstraktnih razlag o jeziku. Ker pouk

vključuje razvijanje petih čutov, vsebuje fizične in veliko različnih igralnih dejavnosti, kot npr. po metodi popolnega telesnega odziva (čutne dejavnosti, gibalne dejavnosti, projekt itd.), kar je pomemben celostni pristop k poučevanja tujega jezika. Poučevanje na višji stopnji pa vključuje urejanje jezikovnih struktur v sistem, uzaveščanje jezikovnih norm, spodbujanje zavestnega spoznavanja jezikovnega sistema tujega jezika, analizo jezikovnih struktur v kontekstu in razumevanje. Učenca usmerjamo k odkrivanju novih zakonitosti in transformacij ter pravilni rabi jezikovnih oblik, če so vsebine primerne in je pot učenja tujega jezika ustrezna. Utrjevanje, urejanje in uzaveščanje tako prvega kot drugega jezika spodbuja voljo učenca do učenja tujega jezika in razvija zmožnost uspešnega sporazumevanja (Brumen, 2003).

Uspešnost učenja tujega jezika je odvisna predvsem od motivacije, ki jo daje učno okolje. Motivacija, ki nastaja pri šolskem delu, kasneje raste ob vsebinah, ki jih učenec srečuje dnevno v svojem življenju, npr. pri igri s sovrstniki, ob gledanju televizije, poslušanju glasbe, v pogovoru s starš. Gre za spodbujanje pojava t. i. naravne motivacije, ki po Vygotskem nastaja na osnovi volje, to so afektivno-volutivni dejavniki zavesti. Pri maternem jeziku se ta volja kaže kot nenehna potreba po sporočanju, pri tujem jeziku pa je teh potreb bistveno manj kot pri rabi maternega jezika. Pri usvajanju tujega jezika na družbeno vlogo nima vpliva, okolje, v katerem živi otrok, omogoča ali ne omogoča sporočanja v tujem jeziku, zato je toliko bolj pomembno, da je sporočanje izmenjav pri pouku čim več. Igra ne spodbuja samo zunanje motivacije, ki jo sproži privlačnost vsebine in napetost postopkov, ampak gre za nastajanje notranje motivacije, ki se sprošča ob pristnem motivu za sporočanje v družbi vrstnikov. Učenje več jezikov hkrati je naporno, kar lahko omilimo z zunanjimi spodbudami staršev, učiteljev, življenjskega in učnega okolja. Pri premagovanju napora ima odločilno vlogo notranja motivacija, torej otrokov interes, veselje do uspehov, občutek sporočanje uspešnosti. S primernim izbiranjem vsebine, z domišljeno in prožno didaktično strategijo se učenci kmalu navadijo na napor. Otroci se med seboj razlikujejo, tako je tudi z njihovim odzivanjem ob začetku učenja tujega jezika. Nekateri so zadržani, sramežljivi, tihi, drugi bolj samozavestni in glasni. Tiha doba (Krashen, 1985, v Čok, Skela, Kogoj in Razdevšek–Pučko, 1999) je obdobje, v katerem otroci razvijajo receptivne sposobnosti, predvsem sposobnost poslušanja, preden začnejo upovedovati v tujem jeziku. Zdi se odsotni, a v resnici opazujejo, kako jezik deluje. To obdobje lahko traja največ nekaj tednov, dokler se otroci ne prilagodijo na novo okolje in razmere. Ustrezno odzivanje učitelja na te pojave, spodbude sovrstnikov, pestre tehnike učenja tujega jezika in raznovrstna gradiva bodo takšnim otrokom pomagala premagovati začetne težave (Čok, Skela, Kogoj in Razdevšek–Pučko, 1999).

2.2.1 Vrste pristopov in metod učenja tujega jezika

Avtorji navajajo več pristopov in metod učenja tujega jezika, ki so se skozi čas spreminjali, združili z novejšimi pristopi ali idejami itd.

Bratož (2017) navaja naslednje metode in pristope, ki so se ali se še uporabljajo pri poučevanju tujega jezika:

- Slovnico-prevajalna metoda: V preteklosti se tujega jezika ni poučevalo zato, da bi učenci tekoče govorili v tujem jeziku, ampak predvsem, da bi lahko brali klasična umetnostna besedila. Pouk je potekal v materinščini, vključeval je tudi razlago slovnčnih pravil, seznam novega besedišča, besedilo v tujem jeziku, vaje za utrjevanje slovnice in besedišča itd. Cook (2010, v Bratož, 2017), Vermes (2010, v Bratož, 2017), Bratož in Kocbek (2013, v Bratož, 2017) poudarjajo, da je ta nekoč uveljavljena praksa neupravičeno spregledana in ponovno odkrivajo, da je prevajanje upravičeno pedagoško orodje. Prevajanje lahko pojmuje tudi kot uporabno in pomembno sporazumevalno zmožnost, ki bo učence usposobila za prehajanje med tujimi jeziki.
- Za slušnojezikovno oz. avdiolingvalno metodo so bile značilne strategije mehanskega urjenja uporabnih komunikacijskih vzorcev, pouk pa je bil osredinjen na učitelja. Velik poudarek je bil na pravilni izgovorjavi, ritmu, intonaciji in poudarku. Dandanes velja, da je imela ta metoda veliko pomanjkljivosti, saj kljub poudarjanju slušne in govorne zmožnosti učenci niso znali uporabljati tujega jezika v vsakdanjem pogovoru. Pri tem prihaja do napak, zaradi katerih pride tudi do oblikovanja slabih navad. Harmer (2014, v Bratož, 2017) predlaga uvajanje komunikacijskega »drila«, ki je problemsko usmerjen in spodbuja komunikacijo.
- Komunikacijski pristop: Temeljno načela komunikacijskega poučevanja je, da se je jezika najbolje učiti preko sporazumevanja. Iz tega sledi, da sporazumevalno zmožnost razvijemo preko smiselnega sporazumevanja v drugem jeziku. Na osnovi tega je metoda usmerjena v zagotavljanje pogojev, ki omogočajo razumevanje in izražanje pomena, katerega namen je doseči sporazumevalni cilj. Za komunikacijsko poučevanje so značilne dejavnosti, kot so igranje vlog, intervjuji, ankete, diskusije in dejavnosti, ki imajo cilj doseganja določenega komunikacijskega namena. Učiteljeva naloga je, da usmerja učence v ustvarjalnem okolju, v katerem pridobivajo znanje, da sami izvajajo dejavnosti. Učitelj jih pri tem usmerja, jim svetuje in pomaga, zato ga lahko pojmuje tudi kot organizatorja dejavnosti, ki daje jasna navodila, skrbi za oblikovanje skupin in časovno razporedi dejavnosti. Kritiki vidijo glavno pomanjkljivost te metode v tem,

da daje prednost jezikovni tekočnosti, pri čemer se ne upošteva pravil v dovoljšni meri, kar se kaže v nizki stopnji slovnične pravilnosti.

- Pristop celostnega telesnega odziva (CTO) izhaja iz predpostavke, da proces učenja tujega jezika temelji na dekodiranju in je podoben procesu učenja materinščine. Otroci torej najprej poslušajo in poskušajo razumeti odrasle, šele nato so zmožni govoriti. Številne prednosti rabe CTO pri poučevanju tujega jezika v otroštvu so, da temelji na razvijanju slušnega razumevanja, poudarek je na poslušanju pred jezikovno produkcijo, kar je pomembno pri mlajših otrocih (tiha doba), jezik pa je predstavljen skozi gibanje, tako da ga učenci razumejo in si ga zato lažje osmislijo. Veliko pesmi, rim, zgodb, ki so namenjene učenju tujega jezika, temelji na pristopu CTO (Brewster, Ellis in Girard, 2002; Davies in Pearse, 2000, v Bratož, 2017). Osnovna kritika tega pristopa je, da je učinkovit v začetni fazi učenja tujega jezika in manj uporaben pri višjih, jezikovno in vsebinsko zapletenih stopnjah učenja jezika.

- Pristop raznoterih inteligentnosti temelji na delu psihologa Howarda Gardnerja (2011, v Bratož, 2017), ki je pod vprašaj postavil tradicionalno merjenje inteligence s pomočjo inteligenčnega količnika, pri katerem je v ospredju predvsem jezikovna in matematično-logična inteligentnost. Zagovarja stališče, da se posamezniki razlikujejo po kombinaciji in jakosti različnih inteligentnosti, s tem pa so za različne ljudi značilne različne inteligentnosti. Navaja sedem vrst inteligentnosti, to so: *jezikovna inteligentnost* (sposobnost učinkovite in ustvarjalne rabe jezika), *logično-matematična inteligentnost* (sposobnost logičnega razmišljanja), *prostorska inteligentnost* (sposobnost ustvarjanja vidnih predstav zunanjega sveta), *glasbena inteligentnost* (posluš za glasbo), *telesno-gibalna inteligentnost* (sposobnost usklajenega gibanja), *medosebna inteligentnost* (sposobnost uravnavanja človeških odnosov), *znotrajosebna inteligentnost* (sposobnost razumevanja samega sebe in svojih šibkih in močnih točk) in *naravoslovna inteligentnost* (sposobnost razumevanja in organiziranja vzorcev v naravi). Pristop raznoterih inteligentnosti je predvsem osredinjen na učenca, poudarja pa razlike med učenci in različnimi učnimi stili.

- Na dejavnosti osredinjen pristop: Učenci dobijo nalogo ali problem, ki jo morajo izpeljati ali ga rešiti. Pri tem je poudarek na izvedbi dejavnosti. Pristop temelji na treh korakih, in sicer: 1. pred izvedbo dejavnosti predstavimo in pojasnimo nove jezikovne prvine, 2. med izvedbo dejavnosti učenci v parih ali skupinah izvedejo dejavnosti in pripravijo poročilo o tem, 3. po izvedeni dejavnosti učenci analizirajo in vadijo jezikovne prvine, ki so vključene v dejavnosti. Učiteljeva vloga je

spodbujanje učencev in nudenje jezikovne podpore, ki jo potrebujejo za izvajanje dejavnosti.

- Vsebinsko in jezikovno integrirano učenje (CLIL) pogosto opisujejo kot inovativen, odprt in sodoben pristop k poučevanju tujega jezika. Pri delnem izvajanju se imenuje »delna imerzija« ali »jezikovno tuširanje«, če se izvaja pri vseh učnih urah pa »jezikovna kopel« ali »popolna imerzija« (Lipavac Oštir, Lipovec in Rajšp, 2015, v Bratož, 2017). Pri tem pristopu predmete, kot sta geografija ali biologija, poučujemo v tujem jeziku, in sicer udeležence, ki so vključeni v neko obliko formalnega izobraževanja na primarni, sekundarni ali terciarni ravni. Razvoj pristopa CLIL je povezan z dvojezičnimi programi, ki so jih razvili v Kanadi, da bi spodbudili usvajanje francoščine kot drugega nacionalnega jezika. Njihov kontekst se bistveno razlikuje od evropskega, saj se je razvil kot pristop poučevanja tujega jezika, s katerim se učenci srečajo zlasti v šoli. Osnovni cilj je poučevanje integracijske vsebine in jezika. Pri CLIL ne gre za učenje različnih vidikov jezika, ampak za rabo jezika, za razpravljanje o neki določeni vsebini. Najpomembneje je, da je uporabljen jezik učencem razumljiv in dostopen (Bratož, 2017).

Reilly in Ward (1997) navajata ideje in nasvete za učenje tujega jezika predšolskih otrok. Dejavnosti in teme so zasnovane glede na otrokov razvoj. Najprej začnemo s tistimi, ki so otrokom najbližje (npr. jaz, dom, šola), in šele nato z manj bližnjimi (npr. kot je zunanji svet), zato sta avtorici razdelili različne pristope, metode in dejavnosti na šest poglavij:

1. Ustvarjalna učilnica (učni načrt in načrtovanje učnih ur): Majhni otroci se učijo s pomočjo posnemanja in uporabljanja jezika v kontekstu. Načrtovanje učne ure je odvisno od otrok oz. od tega, kolikokrat se srečamo z otroki. Pomembno je imeti širok spekter dejavnosti. Razporeditev učilnice naj bo fleksibilna, da lahko različne dejavnosti potekajo v različnih koticah. Pri organizaciji razreda je pomembno, da se otroci naučijo medsebojnega sodelovanja s pomočjo iger, igre vlog. Jezik v razredu se lahko prilagodi; na začetku lahko otrokom odgovarjamo v angleščini, četudi otroci uporabljajo svoj prvi jezik, in jih tako spodbudimo, da sčasoma tudi sami začnejo uporabljati angleščino. Tipov dejavnosti je več: pripovedovanje in drama; uporabljanje pravljič in video posnetkov; kombiniranje knjig in video posnetkov; pesmice, rime in glasba; umetnost in obrtne dejavnosti; igre pretvarjanja.

2. Osnovne jezikovne dejavnosti: Gre za dejavnosti, kjer otroci preko igre vadijo osnove jezika. Pri tem so gibalne dejavnosti tiste, ki dajejo otrokom možnost

gibanja pod vodstvom učitelja s točno določenim jezikovnim ciljem. Da otroci sedijo in se osredotočijo na določeno nalogo, je pomembno za njihov kasnejši razvoj in učenje.

3. Vse o meni: To poglavje je osredotočeno na otroke same in njihovo okolje (družina, kaj jim je všeč in kaj ne). Vsebuje največ dejavnosti, saj so majhni otroci še vedno zelo egocentrični. Vsebuje tudi teme, kot so hrana in igrače, kar je pomembno za otroke, saj jim dejavnosti s to vsebino nudijo možnost, da lahko govorijo o tem, kaj jim je všeč in kaj ne, ter se pri tem naučijo spoštovati mnenja drugih.

4. Števila, barve in oblike: Gre za dopolnjevanje tipičnih predšolskih dejavnosti v vrtcu v prvem jeziku otrok. To jim pomaga razviti sposobnosti računanja, pismenosti, estetske sposobnosti in začetek znanstvenega razumevanja (npr. mešanje barv).

5. Svet okoli nas: To je poglavje o stvareh, s katerimi pridejo otroci v stik, ko so zunaj. Vsebuje dejavnosti, ki spodbujajo otrokovo zavedanje narave in potencialno nevarnih situacij, kot sta izredno stanje in obisk zdravnika, kar je lahko v razredu obravnavano kot igra vlog. Spoznavanje prometnih znakov je za otroke priložnost, da se naučijo varnega in odgovornega obnašanja v prometu.

6. Prazniki: Dober način, da otroke spoznamo s kulturo držav, kjer govorijo angleški jezik, so prazniki. Pri tem so glavni interes predšolskih otrok božična darila, velikonočna jajca in karnevalski sprevodi (Reilly in Ward, 1997).

Brumen (2004) navaja številne nasvete za učitelje angleškega jezika, ki poučujejo otroke, stare od šest do deset let- Z njimi nakazuje, kako pri pouku prepletati osnovne jezikovne spretnosti, torej govor, poslušanje, branje in pisanje. Glede na štiri jezikovne spretnosti je razdelila dejavnosti na: informativne in motivacijske, ekspresivne (pesmi, verzi ipd.), pripovedne ali narativne (zgodbe, stripi, pravljice) ter aktivne, motorične in gibalne. Dejavnosti spremlja t. i. »pristop z nasmehom« (SMILE), ki je preizkušen po najnovejših didaktičnih navodilih. Kratica SMILE pa pomeni naslednje:

- S – spretnostno usmerjeno učenje (vključevanje vseh jezikovnih spretnosti): Vsake izmed jezikovnih spretnosti (slušna, govorna, bralna, pisna) v učnem sistemu ne obravnavamo oz. poučujemo posebej. Upoštevati jih moramo kot integrirano celoto poučevanja tujega jezika. Avdio-lingvalna (slušno-jezikovna) metoda je utemeljila vrstni red jezikovnih spretnosti, čeprav so med seboj prepletene. Cilj te metode je naučiti učence govoriti pravilne povedi tako, da jih neprestano ponavljajo. Vrstnega reda se moramo sploh v zgodnjem učenju tujega jezika držati in ne smemo dovoliti odstopanj (Seliškar, 1995, v Brumen, 2004).

- M – motivacijsko usmerjeno učenje s čutili (vključena vsa čutila): Učenje tujega jezika je zelo odvisno od motivacije in hkrati pomembno vpliva na socialno naravo učenca, saj ta uzavešča nove jezikovne vsebine in spretnosti, spoznava nove kulture in družbene vzorce ter se spreminja kot osebnost. Otrok pridobiva motivacijo za učenje tujega jezika pri delu v šoli, vsakdanjem življenju, ob gledanju televizije ipd. Če otroku okolje ne omogoča sporočanja v tujem jeziku, je pomembno, da je takšnih izmenjav pri pouku veliko. Vključujemo jih v igro, ki spodbuja zunanjo in omogoča notranjo motivacijo, ki se sprošča ob pristnem motivu za sporočanje v družbi sovrstnikov. Pomembno je, da učitelj za motivacijo uporablja tudi vizualna sredstva (igračke, predmete iz vsakdanjega okolja).
- I – inteligenca učenca (vključenih sedem Gardnerjevih inteligentnosti): Učenci se razlikujejo po spretnostih, izkušnosti, znanju, potrebah in sposobnostih. Gardner (1993, v Brumen, 2004) opredeljuje sedem vrst inteligence: jezikovno, glasbeno, logično-matematično, prostorsko, telesno-gibalno, osebno in medosebno. Inteligentnost opredeljuje kot sposobnost reševanja problemov in ustvarjanja produktov s pomenom za posamezno kulturno okolje. Inteligenca je združen pojem, ki obsega veliko različnih medsebojno neodvisnih človeških sposobnosti.
- L – longitudinalno shranjevanje jezikovnih struktur s pomočjo pesmi, gibanja, ritma in rime: Razlog, da so določena besedila iz otroštva in šole še ohranjena v našem spominu, je pozitivna emocionalna kvaliteta, ki jo povezujemo z njimi. Lažje si jih zapomnimo tudi zato, ker so povezana z gibanjem. Pesmi, ritmizirana besedila in izštevanka vsebujejo preprost pogovorni jezik z veliko ponavljanja. Na ta način motivirajo učenca za doživljanje, pomnjenje, razumevanje in uporabo uglasbenega besedila. Pesmi prinesejo v pouk drugačnost, razbijejo monotonost. S pomočjo petja si učenci lažje zapomnijo besedila, vsebino in sproščajo domišljijo. Pri didaktičnih, jezikovnih in komunikacijskih igrah otrok ni osredotočen na pridobivanje tujega jezika, temveč ga pridobiva spontano. Učenca igre sprostijo in motivirajo, ob njih avtomatizira različne strukture tujega jezika, izboljšuje tekočo uporabo jezika in usvaja njegovo sporočilno vrednost.
- E – emocijsko oz. čustveno grajen pristop (kratke zgodbe, verzi, pesmi): Otroci se preko zgodb povežejo z drugim svetom, poistovetijo se z različnimi junaki in pozitivno razvijajo svoja čustva ter domišljijo. Zgodbe vključujemo z namenom, da otrok nezavedno utrjuje slovnico, besedišče in druge jezikovne spretnosti, usvaja jezik in se ob tem celostno razvija. Igranje vlog razvija otrokovo lastno identiteto. Številni dialogi in zgodbe vodijo učence do identifikacije s tujim jezikom, z vlogami

in liki, ki jih igrajo pri pouku, kar jim zelo pomaga pri razvijanju dobre izgovorjave in intonacije (Brumen, 2004).

3 LUTKA

Otrok se lahko z lutko sreča že zelo zgodaj, če ne prej, pa s prihodom v vrtec. Lutka je lahko že prvi dan v vrtcu v vzgojiteljevi roki in pomaga pregnati ločitveni strah, saj se prijazno zanima za otrokovo igračo, ki ga je pospremila v novo okolje. Prav ta lutka lahko postane glavna avtoriteta, močnejša od vzgojitelja, saj ji uspe urejati nesporazume, otrok ji zaupa svoje težave, skozi njo pa vzpostavlja komunikacijo z okoljem, saj je to preveč stresno. Vzgojiteljeva lutka otroka spodbudi k ustvarjalnosti in tako nastanejo prvi ustvarjalni izdelki, ki močno utrdijo otrokovo samopodobo. V predšolskem obdobju vzgojitelj usmerja otroka k ustvarjalni igri, ki vključuje vse od prstnih iger, nogavic, vreč do animacije igrač v domišljijah. Ta proces naj bi se nadaljeval še v osnovni šoli, kajti tako otrok ne bi občutil učenja kot nekaj stresnega, ampak kot igro, ki ima določene cilje. Učenje bo sprejel kot nekaj, kar upošteva njegovo ustvarjalnost na različnih področjih in iniciativo. Ko otroci ustvarjajo lutke, jih želijo »oživiti« v komunikaciji s samim seboj, v interakciji z drugimi otroki, z lutkami. Otrokovo iniciativo podpremo že s tem, da jo opazimo in po potrebi pomagamo z radovednimi vprašanji. Otrokova najmočnejša motivacija je zaigrati z lutko. Velikokrat otroci sami predlagajo, da bi pripravili predstavo ali pa improviziran nastop, zato jih ne obremenjujemo z besedilom, ki bi se ga morali naučiti na pamet, ampak igro prepustimo improvizaciji na določenem mestu, v določenem trenutku, morda na dogovorjeno temo. Otroka spodbudimo s pohvalo, mu vlijemo zaupanje, da to zmore, in mu s tem prihranimo strah pred nastopom. Za srečanje z občinstvom je najbolje, da so občinstvo vrstniki iz oddelka, iz sosednje igralnice ali pa starši, saj nastopajočim to prinaša posebno vznemirjenje. Vsak nastop je izmenjava energij nastopajočih in občinstva, ki je ne more nadomestiti nobena druga motivacija. Obisk lutkovnega gledališča je prav tako lahko močna spodbuda za otroke, da bi tudi sami zaigrali predstavo. Dobra predstava namreč v otroku sproži vznemirjenje in odpre obzorja domišljije in ustvarjalnosti (Majaron, 2002).

Pri igri z lutko razvijamo in vzpostavljamo socialne korelacije. Pri nastajanju lutke urimo različne spretnosti, saj moramo lutki nameniti vso pozornost, če želimo, da oživi, še posebej s pogledom tako je naša energija usmerjena vanjo in z njo vzpostavljamo komunikacijo. Lutka animatorju dovoljuje, da skozi njo izrazi tako svoje mišljenje kot tudi svoja čustva in sposobnosti. Pomembno je, da znamo uporabiti čim več preprostih vrst lutk, ki jih zmore narediti vsak. Ob tem se lahko otrok izkaže v upravljanju motorike, pokaže svoje ustvarjalne potenciale, skozi ustvarjeno lutko vzpostavlja

komunikacijo in večkrat na simbolni način razrešuje osebne probleme. Izdelava lutke pomembno prispeva k rasti otrokove pozitivne samopodobe. Metaforični pomen lutke prispeva k načinu simbolnega mišljenja, njena čarobna moč pa je velikokrat motivacija za usvajanje raznih spretnosti. Z njo imajo tudi otroci možnost izražanja svojih čustev in, odkrivajo ter razvijajo divergentno mišljenje, kar je pomemben del ustvarjalnosti (Korošec in Majaron, 2006).

Pri uporabi lutke v razredu je pomembno, da si vzgojitelj ali učitelj določi cilje projekta z lutko in kaj lahko od tega pričakuje otrok. Celotna dejavnost je namenjena razvijanju otrokove ustvarjalnosti in ustvarjanju sproščenega ter sodelovalnega vzdušja z delom na skupnem projektu. Učitelj skozi igralne dejavnosti otrokom pomaga dojemati svet, ga razumeti in spreminjati na svojevrsten način. Učitelj ali vzgojitelj verjame v moč lutke, saj je le-ta v veliko pomoč pri posredovanju vzgojno-izobraževalnih vsebin. Otroci lutki zaupajo in se lahko poistovetijo z njo, saj ima npr. enake težave, strahove in željo po igri. Igra z lutko učiteljem pomaga pri vzpostavljanju stika z otroki, njihova medsebojna komunikacija se izboljša. Otroke pritegne, jih navduši, sporočanje informacij pa je lažje. Področja, na katera lutka še posebej vpliva, so:

- **Razvoj domišljije:** Otrok se z lutko prestavi v drug svet, čas, kraj in lahko postane druga oseba. Domišljija je začetek poti k ustvarjalnosti in je v življenju zelo pomembna, zato moramo dati otrokom možnost, da bodo znali ustvarjalno uporabiti in razvijati pridobljene informacije in izkušnje. Prav to nudi igra z lutko, saj jim z razvojem domišljije dopuščamo lastno pot in osmislimo njihovo delo, ki postane zanimivejše.
- **Razločevanje med fantazijo in realnostjo:** Otroci skozi domišljijske igre z lutko počasi dojemajo, kaj je v njihovem svetu realno in kaj ne. Lutka je dobro sredstvo za otrokovo neverbalno in verbalno izražanje notranjih konfliktov v zvezi z realnostjo. Otroku pomaga razumeti realne principe z različnih zornih kotov. Skozi domišljijsko igro otrok prepozna omejitve, ki jih realnost postavlja predenj. Z njo ureja zmešnjavo v svojem notranjem svetu in vzpostavlja nadzor nad realnostjo (Praper, 1992, v Korošec, 2006).
- **Razvoj pozitivne samopodobe in krepitev samozavesti:** Otrok, ki je udeležen pri ustvarjalni lutkovni dejavnosti, hitro sam ugotovi, da je njegov izdelek (lutka) in njegov prispevek k skupinski predstavi izvrsten in takšen, kot si ga je prav sam zamislil. Pri tem je zelo pomembna vzgojiteljeva vloga, saj bo njegova informacija o tem, kaj je prav, dobro in česa je otrok zmožen, otroku pomagala k pozitivni samopodobi in povečanju samozavesti.

- Oblikovanje socialnih veščin: Dejavnosti z lutko temeljijo na skupinskem ustvarjanju in sodelovanju v majhnih skupinah. Dobra interakcija v skupini je nujna za uspešno pripravo prizora, to pa od otrok zahteva medsebojno dogovarjanje in usklajevanje mnenj. Ob igri z lutko se otroci učijo komunikacije, socialnih spretnosti in reševanja manjših konfliktov. Med njimi se razvijejo dopuščanje različnosti, medsebojna pomoč in solidarnost.
- Sprejemljiv način izražanja čustev: Igra z lutko otroku omogoča, da močna čustva, ki jih sam dnevno doživlja, izrazi na sprejemljiv način. Zaigra prizor, kjer lahko ta čustva izrazi, s tem pa se jih osvobodi in razreši notranje konflikte.
- Jezik neverbalne komunikacije, spodbuda za otrokov govorni razvoj: Lutka bo zares prepričljiva in oživiljena, če ji bo otrok vdahnil tri stilizacije, po katerih je prepoznavna: vizualno, glasovno in gibalno. Otroke z nizko sposobnostjo govornega izražanja, z nizko intelektualno sposobnostjo ali tiste, ki se zaradi različnih čustvenih težav ne upajo vključiti v komunikacijo, prav neverbalni vidik igre z lutko spodbudi, da se opogumijo za komuniciranje. Že ob ustvarjanju lutke otrok udejanja svoje zamisli, v kakšnem prizoru bi lutka lahko nastopila, kaj vidi, sliši in čuti. Vizualizacija lika, osebe, ki si jo je otrok zamislil, mu pomaga pri kasnejši verbalizaciji.
- Razvoj empatije: Otrok v igri z lutko in ustvarjanju prizorov prevzema različne vloge in se s tem vživi v vlogo druge osebe, poskuša razumeti situacijo z njenega zornega kota in se postavi v njen položaj. V igri ima vlogo, da reši problem osebe, katere vlogo je prevzel, da lahko v improvizaciji privede zgodbo do zaključka. Ob tem se uči reševanja konfliktov, urejanja medsebojnih odnosov, sprejema občutke osebe, ki jo je igral, in poveča se njegova občutljivost za čustva drugih.
- Spodbujanje ustvarjalnosti: V okviru ustvarjalne dramske vzgoje se otrokom predstavi nek problem, ki ga lahko ustvarjalno rešijo z igro z lutkami. Zgodbo, ki služi kot izhodišče, v skupini ali individualno obdelajo, predelajo z veliko mero ustvarjalne svobode, ki jo dopušča učitelj; dodajo like, spremenijo konec, so ustvarjalni pri ustvarjanju lutk in scen.
- Intelektualni vidik: Udeleženci dramskih dejavnosti potrebujejo več razvitih inteligenc (Gardner, 1993, v Korošec, 2006): jezikovno, telesno-gibalno, glasbeno in osebni inteligenci – medosebno in znotrajosebno (Korošec in Majaron, 2006).

3.1 Vrste lutk

Lutke so lahko enostavne kot naše roke in prsti. Lahko jim narišemo obraze, jih oblečemo v obleke iz blaga ali plastelina ali jih naredimo iz rokavic, nogavic, platenk ali posod. Poleg ročnih spretnosti potrebujemo le občutek za oblike: okroglo, ovalno,

oglati itd. Oblika je eden izmed elementov, ki določajo značaj lutke. Pomembna je tudi barva (poimenovanje, tople in hladne barve itd.) in izbira materiala (grob, gladek, mehak, trd, bleščeč itd.). Pri preprostih lutkah se otrok spozna s simbolično-semiotičnimi znaki za dele obraza, npr. dve piki za oči. Animiramo dele telesa, recimo roka se odpravi na sprehod, nogi postaneta partnerja v dobrem in slabem ipd. Vse te preproste lutke imajo cilj obvladati motoriko in premakniti razmišljanje o sebi v posebljen del telesa: kaj vidi moja roka, moja noga itd. Vsaka lutka ima drugačne možnosti in načine gibanja; po tem prepoznamo njen značaj (npr. deček v teku, plazeča se lisica). Otrok bo gibanje prepoznal, ga primerjal s svojimi opazovanji in izkušnjami ter ga poskusil sam »zaigrati«. lutka ima tudi svoj prepoznaven glas, artikuliran ali neartikuliran. Otrok najprej sprejema neverbalno komunikacijo, govorno pa si postopoma bogati. Pri tem imajo pomembno vlogo mimične lutke, saj z odpiranjem ust posnemajo in poudarjajo otrokovo izgovorjavo (Azarija, 2009).

Poznamo več vrst lutk:

1. MARIONETE

To so lutke, ki jih otroci v celoti doživijo in obvladujejo. Vodimo jih na dva načina, vedno od zgoraj, na čvrstih vodilih ali na nitkah.

2. ROČNE LUTKE

Gre ta eno najstarejših oblik lutk, saj so se pojavile že v 17. stoletju. V Sloveniji so jo zasledili okoli leta 1930-Pavlihov šaljivec. Te lutke se ponavadi animira s tremi prsti. Scena ni nujna, je pa lahko samo kot okras.

3. PRSTNE LUTKE

So hitro narejene in enostavne lutke. Lahko si enostavno narišemo obraz na prst, ga pokrijemo s pokrivalom in dialog se lahko prične.

4. LUTKE NA OKONČINAH

Te lutke imajo obraz narisane na kateri od naših okončin ali delu okončine. Na ta del telesa narišemo obraz, ga pokrijemo s kakšnim pokrivalom ali zavijemo v ruto, pelerino ali kaj podobnega.

5. NAPRSTNE LUTKE

Lutke izdelamo s pomočjo tulca, nanj natakemo lutko, vse skupaj pa na prst.

6. MIMIČNE LUTKE

Natakemo si jih na dlan, mimiko pa izvajamo s prsti. Za mimične lutke pravijo, da imajo srce in pamet.

7. ANIMIRANI PREDMETI IN IGRAČE

Vsakdanji predmeti, kot so kamni, zobne ščetke, svinčniki itd., lahko dobijo igralno obliko, paziti moramo le, da ne prevlada roka, ki jo animira.

8. PLOSKE LUTKE

Ploske lutke morajo biti dobro vidne in pobarvane na obeh straneh. Izdelane so lahko iz papirja, kartona ipd. Lahko jih uporabljamo kot senčne lutke; njihovo bistvo je, da se igra dogaja za zastorom, gledamo pa le sence.

9. TELESNE LUTKE

Telesno lutko animator pritrdi nase ali pa se skrije za njo.

10. IGRAČE IN PREDMETI

Z animacijo lahko igrače in predmeti dobijo popolnoma novo, metaforično vlogo. Velikokrat so pomembni v različnih situacijah, ki jih otrok želi razrešiti po svoje (Azarija, 2009).

3.2 Učenje s pomočjo lutke

V pedagoški igri se vzgojitelj in otrok zblížata, smiselno dopolnjujeta znanje z izkušnjami, opazovanji in po potrebi z eksperimentiranjem v odprtem laboratorijskem učnem okolju. Vzgojitelj že ima izkušnje iz realnega sveta odraslih, kljub temu pa jih lahko pred učno temo v skupini vzgojiteljev podoživi še z lastnim raziskovanjem. Na ta način je vzgojitelj kot lutka bolj zanimiv, suveren in vznemirljiv. Lutka lahko tudi zato jasneje nagovarja (z raziskovalnim vprašanjem) k doživljanju novih izkušenj vseh vključenih. Vzgojitelj otroke ozavešča o situacijah realnega sveta, da bi skupaj našli najboljšo rešitev. Otroci tako vstopajo v svet zanimivih trenutkov, ki jim zagotavljajo vznemirljivo in varno sodelovanje, pa ne samo, ko gre za zavezovanje vezalk neveščih, ampak tudi ko gre za omogočanje, da se nekdo uveljavi v želenem poklicu. Lutka z raziskovalnim vprašanjem otroku sporoča, da mu brezpogojno zaupa in verjame vanj kot rešitelju zagate, ki je na videz nerešljiva, a prav zato toliko bolj zanimiva (Antič, Garvas in Komljanc, 2015).

Otroci imajo izjemno naravno zmožnost razvijati igro in jo igrati. V njej so predvsem vodje, raziskovalci, čarovniki, starši, prodajalci, pri tem pa lahko sebi in drugim dokažejo svoje zmožnosti, jih osmislijo in razvijajo. Otroci z učno lutko niso samo sposobni igranja vloge v spontani otroški igri, temveč so se sposobni tudi igrati v učnih igrah, kjer odigrajo vloge v zgodbah z resničnimi življenjskimi izkušnjami. Le-te si vtisnejo globoko v dolgoročni spomin, ki je vedno na voljo v bodočih življenjskih situacijah in jim da vedeti, da zmorejo, saj so to že enkrat uspešno dokazali sebi in drugim. Izkušnje z lutko v pedagoški oz. učni igri postanejo del otrokovega zavednega in nezavednega miselnega sistema, ki otroke okrepi za zorenje prefrontalnega korteksa, torej razvoj empatije (Antič, Garvas in Komljanc, 2015).

Lutka v učni igri ni le vsebinski magnet, temveč tudi odprta učna priložnost za raziskovanje, odkrivanje in odnosni magnet, mediator med otrokom, vzgojiteljico in drugimi vpletenimi v poučni zgodbi, ki temelji na resničnem življenju (Antič, Garvas in Komljanc, 2015).

Slattery (2008) navaja prednosti uporabe lutke pri poučevanju tujega jezika, ideje in predloge, kako jo vključiti v učne ure, kako jo izdelati, organizacijo učenja z lutko itd. Preden začnemo poučevati angleški jezik s pomočjo lutke, je pomembno, da razred oz. skupino spoznamo z lutko. Ker je prvi vtis pomemben, se morajo otroci pri tem dobro počutiti, da se lahko veselijo vpliva lutke na učno uro, sprejmejo, da lutka razume samo angleško, in razvijejo samozavest pri uporabi katerekoli njim poznane angleške besede, ko se pogovarjajo z njo (Slattery, 2008).

Ko pripeljemo lutko v igralnico, je smiselno upoštevati določene načine uporabe lutke. Preden otroke spoznamo z lutko, jim lahko najprej pokažemo njeno sliko. Sledi pogovor o tem, od kod prihaja in kako se počutijo tisti otroci, ki so »novi«. Ko razmišljamo o tem, kako in kdaj uporabiti lutko, so nam lahko v pomoč vprašanja, kdaj in kako že uporabljamo angleščino v učni uri, kdaj bi radi večkrat uporabili angleščino, kako načrtovati, kaj bomo počeli med učno uro, in ali se bomo raje osredotočili na različne jezikovne sposobnosti ob različnih časih. Učna dogajanja se razlikujejo, zato mora vsak vzgojitelj sam presoditi, kaj mu najbolj odgovarja in kaj je naj primerneje za otroke v njegovi skupini. Vključevanje lutke v učno uro angleškega jezika naj poteka ob točno določenem času, da si najprej zgradimo samozavest. Nato načrtujemo, kako bi lutko še naprej vključevali, z njo čim več komunicirali skozi učno uro, kasneje pa jo lahko vključujemo skozi celotno uro (Slattery, 2008).

Izkušnje, ki vključujejo otrokovo radovednost in spodbujajo njegovo ustvarjalno zmožnost, pripomorejo k razvoju odprtosti za tuje jezike. Otroci so velikokrat iznajdljivi in domiselni, zato morajo tudi vzgojitelji razvijati svojo domišljijo. Uporaba lutke dodatno pripomore k temu, saj lahko z njo načnemo katerokoli temo, ki omogoča, da lahko nadgradimo domiselnosti na svoj osebni način. Lutko lahko uporabimo tudi, da se povežemo s socialnimi in čustvenimi težavami, ki se pojavijo v vrtcu. Pri učenju jezika lahko dodamo lokalni kontekst tako, da damo lutki podobne vrednote in izkušnje, kot jih imajo otroci v svoji skupnosti. Navzočnost in sodelovanje lutke pri učni uri pripomore k temu, da so otroci bolj osredotočeni. Uporaba lutke kot jezikovnega pomočnika spremeni dinamiko in ozračje učne ure, spremeni hitrost ure (gleda posameznike, ko govorijo, in jim s tem pove, da je pomembno, kar govorijo; se premika in komunicira tako hitro, kot odgovarja določeni skupini in posameznikom v skupini, itd.). Ko je tako

vpletena, pozitivno vpliva tudi na otroke z učnimi težavami, kot je npr. motnja pozornosti. Lutka:

- nudi podporo pri ohranjanju mirnega ozračja, ko se mirno odzove;
- omogoča načrtovanje opravil, ki bodo zaposlila in sprejela posameznika, da se izognemo situacijam, pri katerih se mora čakati;
- s ploskanjem daje pozitivne spodbude ali pohvale;
- omogoča demonstriranje, s čimer se izognemo potrebi po dolgem razlaganju (Slattery, 2008).

Pri poslušanju in govoru ima lutka vlogo opore. Preden otroci začnejo brati in pisati, sprejemajo zvoke jezika in ponavljajo, kar slišijo okoli sebe. Otroci morajo najti smisel v tem, kar govorimo, vendar ni nujno, da razumejo vsako besedo. Neverbalni namigi, kot so kretnje in slikovno gradivo, lahko pripomorejo k temu, da bodo lažje razumeli, kar smo želeli povedati. Bolj kot bodo otroci poslušali, več spodbude bodo imeli pri ponavljanju, odgovarjanju in govorjenju v tujem jeziku. Največji izziv vzgojitelja je otrokom zagotoviti čim več možnosti za poslušanje angleščine, ko je ta uporabljena na naraven in smiseln način (Slattery, 2008).

Osnovna in stalna značilnost učne ure zgodnjega učenja tujega jezika je, da otroci spoznavajo, kako se nečemu reče in kako to opisati v angleščini. Ko otroci poslušajo vzgojitelja ali lutko, slišijo smiselno uporabljene besede in fraze. Ko jih slišijo velikokrat ponovljene, si jih bodo lažje zapomnili in, jih bodo z veseljem uporabljali. Medtem ko poslušajo vzgojitelja in njegovo lutko, sprejemajo jezik in zvoke (Slattery, 2008).

Lutka otrokom pokaže svojo lastnino in z njimi deli svoja zanimanja, pri tem si otroci oblikujejo vizualno zgodbo, ki jim pomaga pri umeščanju novih besed in fraz. Ta senzorična vpletenost je del učenja preko igre in podpira otrokov spomin z aktivnim sodelovanjem. Ko otroci rokujejo z lutko, z njenim imetjem ali pa si ga ogledujejo, lahko narišejo risbo ali si ustvarijo sliko, ki si jo pri naslednjih dejavnostih lažje prikličejo v spomin. Po koncu dejavnosti, ko otroci končajo z risanjem, se lahko z njimi pogovorimo o tem, kaj so narisali in si najbolj zapomnili (Slattery, 2008).

Fotografiranje lutke v razredu, doma ali v domačem okolju in uporaba teh fotografij, je preprost in učinkovit način rabe le-teh kot gradiva pri poslušanju in govorjenju. Fotografije namreč povečajo sodelovanje otrok in njihovo razumevanje sveta, ki ga ustvarjamo z lutko. S tem, ko otrokom pokažemo fotografije lutke, ki se igra zunaj igralnice, jim pomagamo videti stvari z druge perspektive. Otrokom, ki težko predvidijo, kaj se bo zgodilo in se velikokrat ne zavedajo posledic, lahko fotografije

omogočijo, da raziskujejo posledice dejanj na varen in strukturiran način (Slattery, 2008).

Posamezne fotografije lutke lahko zberemo in iz njih izdelamo album. Najprej določimo temo, ki jo želimo raziskovati, potem načrtujemo preprosto zgodbo, v katero lahko vključimo nekaj imetja lutke, načrtujemo položaj in število fotografij ter knjigo zvežemo tako, da bodo strani ostale ravne. Načrtovana zgodba je lahko preprosta ali pa takšna, ki se bolj razvija. Ko jo pripovedujemo, lahko lutko vključimo tako, da ji postavljamo vprašanja. Pri majhnih otrocih zgodbo večkrat ponovimo in jih spodbujamo k temu, da sodelujejo in ponavljajo besedišče na različne načine (Slattery, 2008).

Otroci potrebujejo veliko potrpljenja in spodbude, da začnejo govoriti v novem jeziku. S tem, ko jim pokažemo, da lutka previdno posluša, kaj bodo povedali, in jim tudi odgovori z gibanjem, lažje naredijo ta korak. Ker lutka za izražanje čustev uporablja manj izrazov kot človeški obraz, otroci tudi lažje prepoznajo njena čustva (Slattery, 2008).

Zelo pomembna sredstva pri zgodnjem poučevanju angleščine so pesmi, izštevanka in rime. Uporabimo jih lahko tako, da jih povežemo skupaj tako z novimi kot že znanimi temami, saj si jih zato, ker so v kombinaciji glasbe in ritma, lažje priključimo v spomin. Pesmi, izštevanka in rime naravno poskrbijo za urjenje izgovorjave in obširno rabo jezika. Ob tem, ko nas otroci poslušajo pri izgovarjanju rim, izštevank in ko prepevamo pesmi, jim lahko pomagamo, da s svojim gibanjem udeležijo, kar slišijo. Takšno gibanje pomaga pri asociacijah, sploh besedam in izrazom, ki jih otroci prvič slišijo, lahko z gibanjem in dejanji dajo pomen. Veliko iger, pri katerih ugibamo in urimo spomin, se lahko prilagodi, da vanje vključimo tudi lutko. Ta je lahko naš pomagač ali pa prevzame vlogo v igri z otroki. Lahko jo uporabimo za spodbujanje pozitivnega vzdušja pri igranju igre. Otroci kasneje vsakič, ko se spomnijo in izgovorijo besede ter uporabljajo izraze, postajajo samozavestnejši pri govorjenju v angleščini (Slattery, 2008).

Lutko lahko uporabimo tudi pri razvijanju branja in pisanja. Velik del zgodnjega učenja jezika temelji na dekodiranju povezave med glasovi in črkami v pisani obliki. Učenje branja in pisanja v angleščini je odvisno od starosti otrok, njihovih zmožnosti branja in pisanja v maternem jeziku, njihovega poznavanja tiskanega gradiva itd. Poslušanje in govorjenje sta podpora branju, skupaj pa te tri spretnosti pomagajo otrokom, da se bodo naučili še četrte, pisanja. Ko začnejo otroci brati, združijo, kar so se naučili o glasovih in črkah. Lutka je pri tem lahko priložnost za otroke, da vadijo, prepoznavajo in pokažejo razumevanje napisanih oblik, torej od črk do besed in do

povedi. Ko otroci začnejo pisati, lahko sami naredijo slikovne kartice, ki vključujejo besede in slike. Te se lahko uporabi za besedne igre za cel razred ali pa kot dodatno dejavnost za otroke, ki hitreje končajo dejavnost kot drugi. Preprosta igra, kot je iskanje para, lahko na koncu učne ure da otrokom možnost, da si hitreje in učinkoviteje zapomnijo naučeno. Lutko lahko uporabimo tako, da poveže poslušanje in govorjenje v angleščini pri dejavnosti s slikovnimi karticami, ki jih beremo in pišemo nanje. Slikovne kartice, ki jih uporabimo za poslušanje in govorjenje, lahko uporabimo tudi za branje, saj jih otroci že poznajo. Branje izštevank, rim in pesmi o lutki, ki so jim že znane, pripomorejo k temu, da prepoznajo črko in besedni vzorec. Lutko lahko vključimo tako, da se skupaj z otroki nauči izštevanko, rimo ali pesem, lahko se tudi pridruži dejavnosti, ki sloni na obliki črk. Otrokom tako na roko ali hrbet »napiše« besedo, oni pa morajo ugotoviti, kaj je napisala. Ko se otroci učijo pisanja, lahko nadaljujejo z izdelavo kratkih in preprostih knjig, ki slonijo na tem, o čemer se pogovarjajo z lutko. Knjige naj temeljijo na znanih materialih, ki omogočajo otrokom veliko podpore, in na otrokom že znanih temah. Otroci naj imajo na izbiro, kaj želijo vključiti v svojo knjigo. Ta naj obsega od šest do osem strani, vanjo vključimo naslove, ki se začnejo s kratkimi stavki. Ustvarjalna ideja je tudi pisanje lutki, otroci ji lahko npr. napišejo kratko sporočilo ali razglednico (Slattery, 2008).

Lutko lahko uporabljamo tudi za medpredmetno povezovanje. Pri učenju angleščine ne smemo pozabiti na celostno učenje in spodbujanje otrokovega splošnega, kognitivnega in učnega razvoja. Na ta način lahko nudimo več možnosti za smiselno uporabno jezikovnih tem, ki vključujejo otrokovo celovitost. Dejavnosti, ki razvijajo sposobnosti razmišljanja in s katerimi otrok razvija vse od osnov do kompleksnejše rabe jezika, so naslednje: poimenovanje in naštevanje, razvrščanje, ujemanje, primerjanje, predvidevanje in reševanje težav, deljenje osebne izkušnje ter ustvarjalno delo. Pri teh dejavnostih je poudarek na tem, da otroci povežejo, kar že vedo z novim jezikom in pri tem so lahko v veliko pomoč miselni vzorci, ki pomagajo otrokom, da vidijo celoto teme. Ker pri nekaterih predmetih uporabljamo bolj strokovno izrazje je bolje, da sprva uporabljamo materni jezik, ki bo pomagal otrokom povezati to, kar že vedo, s tem, kar poslušajo v angleščini. Če je v dejavnost vključena tudi lutka, ne smemo pozabiti, da potrebuje razlago o vsem v angleščini, saj razume samo angleško (Slattery, 2008).

Medpredmetno povezovanje lahko poteka z matematiko. Ta je v življenju otrok prisotna pri igrah, pri deljenju, pri odločanju, kaj je prav in kaj ne, itd. Tudi pri angleščini vzgojitelji velikokrat povezujejo računanje in učenje jezika s tem, ko otroci štejejo, si delijo materiale ipd.. Lutka je lahko na enaki stopnji razvoja kot otroci v kateremkoli

razredu. Pogovor z njo je lahko matematično naravnano, ko se pogovarjamo o njenem imetju, saj ga otroci lahko sortirajo, razvrščajo in primerjajo s svojim imetjem. Pri tem spontano ponavljajo angleščino in si razvijajo sposobnosti razmišljanja (Slattery, 2008).

Rabo lutke lahko povežemo tudi s področjem okolja. Z lutko lahko predstavimo slikanico, ki vsebuje povezavo z okoljem, kot je npr. *Zelo lačna gosjenica*. Otroci so naravni raziskovalci in njihova radovednost jim omogoča, da odkrivajo nove stvari ter jih povežejo z že znanim. Lutka lahko vzgojiteljem pomaga pri vprašanjih in predvidevanjih, da otroke lažje spodbudijo k raziskovanju, poročanju o rezultatih in sklepanju zaključkov. S pomočjo lutke se krepí zavedanje otrok o njihovem zdravju in obnašanju, zavedanje samega sebe in odnosov z drugimi. Pogovor o tem, kaj otroci in lutka radi jedo in pijejo, lahko otrokom pomaga sprejeti, da sta za naše zdravje potrebni raznovrstnost hrane in zmernost uživanju hrane (Slattery, 2008).

Pri ustvarjalnih dejavnostih se jezik, ki ga otroci uporabljajo, ponavlja skozi celo šolsko leto. Pri razumevanju podanih navodil vzgojitelja ali pa pri izdelavi umetniških izdelkov je lutka lahko otrokom v pomoč tako, da jim pokaže, kaj morajo narediti (Slattery, 2008).

4 PRAKTIČNI DEL

V praktičnem delu diplomske naloge smo izvedli kvalitativno raziskavo v obliki študije primera, kjer smo ugotavljali vlogo in pomembnost lutke pri učenju tujega jezika na predšolski stopnji.

4.1 Problem, namen in cilji

Namen diplomske naloge je raziskati vlogo lutke pri pouku tujega jezika na predšolski stopnji. Poleg tega je namen ugotoviti, na kakšen način lutka deluje kot motivacijsko sredstvo za otroke pri učenju tujega jezika.

Praktični del vsebuje načrt izvedbe raziskovalne dejavnosti v vrtcu. Raziskovalno dejavnost smo načrtovali glede na starost otrok in njihovo predhodno znanje. V dejavnost smo vpeljali angleško govorečo lutko, ki smo jo uporabili za ugotavljanje vloge lutke pri učenju tujega jezika pri predšolskih otrocih, kot motivacijsko sredstvo pri učenju tujega jezika in za ugotavljanje odziva otrok na angleško govorečo lutko.

Cilji, ki smo si jih zadali, so naslednji:

- ugotoviti vlogo lutke pri razvijanju sporazumevalnih zmožnosti v tujem jeziku pri predšolskih otrocih,
- ugotoviti uspešnost lutke kot motivacijskega sredstva,
- ugotoviti odziv otrok na angleško govorečo lutko pri učenju tujega jezika.

4.2 Raziskovalna vprašanja

V1: Kakšno vlogo ima lutka pri razvijanju sporazumevalnih zmožnosti v tujem jeziku na predšolski stopnji?

V2: Kako dejavnosti z lutko vplivajo na motivacijo otrok?

V3: Kakšen je odziv otrok pri dejavnosti z lutko pri učenju tujega jezika?

4.3 Načrt

Po predhodnem pogovoru z ravnateljico vrtca in vzgojiteljico skupine, v kateri smo izvedli dejavnosti, smo zbrali podatke o otrocih v skupini. Vzgojiteljica nam je predstavila delo v skupini, dosedanje znanje tujega jezika in osebnostne značilnosti otrok v skupini. Pred izvedbo smo z vzgojiteljico pregledali vsebino in potek dejavnosti za raziskovanje. Na podlagi podanih informacij smo prilagodili pripravo in potek dejavnosti.

Dejavnost smo izvedli v skupini otrok, starih od pet do šest let, v vrtcu v savinjski regiji. Po izvedeni dejavnosti smo zbrali svoja opažanja in izražanja otrok na opazovalnih listih. Nato smo zbrali podatke še z intervjujem z otroki iz skupine. Po končani dejavnosti smo se po treh tednih vrnili v isto skupino otrok, kjer smo preverili njihov spomin in znanje angleškega jezika. Podatke, pridobljene iz opazovalnih listov in intervjujev, smo kvalitativno obdelali.

4.4 Izvedba

Praktični del diplomske naloge smo izvedli v oddelku otrok, starih od pet do šest let, v vrtcu v savinjski regiji. V raziskavi je sodelovalo 14 otrok, od tega devet dečkov in pet deklic. Raziskovalno dejavnost smo izvedli v aprilu in maju 2019. V njej smo zajeli predstavljanje (»Zdravo, moje ime je Bob.« oz. »Hello, I am Bob.«), poizvedovanje po imenu (»Kako ti je ime?« oz. »What is your name?«), pimenovanje treh osnovnih čustev (vesel, žalosten, jezen oz. »happy, sad, angry«) in vprašanje o počutju (»Kako si?« oz. »How are you?«). Izvedba dejavnosti je trajala približno eno uro, potem smo otroke v skupinah po tri ali štiri pustili same z lutko, tako da so vsi prišli na vrsto. Sledil je intervju z vsakim posameznikom iz skupine. Med intervjujem smo s pomočjo opazovalnih listov in spraševanjem preverili, ali razumejo angleške besede, ki so bile uporabljene v izvedeni dejavnosti, in če jih znajo pravilno izgovoriti. Po končani dejavnosti smo se po treh tednih vrnili v isto skupino otrok in preverili njihov odziv na izvedene dejavnosti in pomnenje naučenih sestavin jezika.

4.4.1 Izvedba dejavnosti

Kot uvodno motivacijo smo uporabili lutko po imenu Bob (Slika 1). To je ročna lutka, ki jo uporabljamo tako, da vanjo vstavimo roko; dva prsta gresta v roki, en prst pa v luknjo v glavi lutke. S premikanjem prstov ponazarjamo premikanje glave in rok. Lutka Bob je sramežljiv, potrebuje malo spodbude, da spregovori, in potrebuje nekaj časa, da se razživi. Ko pa začne govoriti, se ga ne da ustaviti. Rad se stiska k otrokom, jih spodbuja in jim pomaga, če potrebujejo pomoč.

Slika 1: Ročna lutka Bob.

Namen prve dejavnosti je bil predvsem najprej vzpostaviti stik med ročno lutko Bobom in otroki, zato smo lutko uporabili kot uvodno motivacijo.

Na začetku uvodne motivacije so otroci z zanimanjem opazovali, kako se lutka Bob premika in kako govori. Z zanimanjem so sodelovali pri pedagoškem pogovoru, kjer se jim je lutka tudi predstavila. Nekaj otrok se je opogumilo in spregovorilo nekaj

angleških besed, ostali pa so malce zadržano spremljali dogajanje, a vseeno sodelovali pri pogovoru.

Za nadaljevanje dejavnosti si je vsak otrok poiskal svoj par. Najprej smo skupaj ponovili predstavljanje v slovenščini nato pa jih je Bob vodil skozi predstavljanje v angleščini. Otroci so se ob tem malce bolj razigrali, saj jim je bilo zanimivo in zabavno, ko so slišali drug drugega govoriti v tujem jeziku. Nekajkrat so se pari zamenjali in na ta način ponovili predstavljanje. Brez težav so drug drugega pozdravljali in si podajali roke ter drug drugega popravljali pri izgovorjavi. Dejavnost je potekala zelo dobro, saj se je videlo, kako otroci uživajo v medsebojni interakciji.

Sledilo je učenje poimenovanja osnovnih čustev v angleščini in vprašanja o počutju. Sedeli smo v krogu, tako da smo se vsi videli. Igrali smo se tako, da so otroci ponavljali za Bobom; vse, kar je rekel, so otroci ponovili za njim. Medtem smo jim prevedli najprej vprašanje o počutju, nato pa še izraze za tri osnovna čustva. Ob tem so otroci odlično sodelovali. Skupaj smo z mimiko nakazovali čustva, kakšni smo, ko smo jezni, veseli in žalostni; ob tem je Bob pomagal otrokom, kako to povedati v angleščini. Nato je vsak v angleščini povedal, kakšne volje je danes. Vsi skupaj smo z lutko Bobom vprašali: »How are you?«, otroci pa so odgovarjali. Nekaj jih je potrebovalo malo pomoči, drugi so odgovarjali kar sami. Večina otrok je bila kar veščča pri izgovarjanju angleških besed, kar nakazuje na to, da se z angleščino ne srečujejo prvič.

Zaključni del dejavnosti je bil sestavljen iz dveh delov. V prvem delu so bili otroci po trije ali štirje naenkrat za mizo skupaj z ročno lutko Bobom, ostali pa so med tem imeli prosto igro. Na vrsto so prišli vsi. Ko so bili sami z lutko, je bila večina otrok radovednih; lutko so si nadedli na roko, dramatizirali, se pogovarjali z njo in jo božali. Nekateri so jo najprej samo opazovali in si jo ogledovali, šele kasneje so se opogumili, jo stisnili k sebi itd. V drugem delu smo otroke intervjuvali. Postavili smo jim pet vprašanj, ki so bila vezana na ročno lutko: če radi komunicirajo z njo, kaj jih je naučila, v katerem jeziku so se pogovarjali z njo, kaj so počeli z njo in kaj so ji povedali. Med intervjujem smo s pomočjo opazovalnih listov in spraševanjem otrok preverjali, ali razumejo angleške besede, ki so bile uporabljene v izvedeni dejavnosti, in če jih znajo pravilno izgovoriti: vprašanje o imenu in odgovor, vprašanje o počutju in odgovor ter izrazi za tri osnovna čustva.

4.4.2 Potek drugega obiska

Čez tri tedne smo se vrnili v isto skupino otrok in preverili, koliko so si otroci zapomnili, koliko se spomnijo lutke in ali so kaj pridobili pri učenju z lutko.

Prišli smo v isto skupino otrok, se posedli v jutranji krog in otroke povprašali po lutki Bobu: ali se ga še spominjajo, kateri jezik govori, kaj smo počeli skupaj, ko je bil na obisku, ali nas je kaj naučil. Nato smo ponovili predstavljanje v krogu, tako da je na vrsto prišel vsak izmed otrok. Nazadnje smo ponovili še izraze za tri osnovna čustva, torej »happy, sad, angry« in s svojo mimiko nakazali, kakšni smo, ko smo veseli, žalostni ali jezni. Obisk smo zaključili tako, da smo si vsi skupaj zaploskali.

4.4.3 Rezultati intervjuja z otroki

Po opravljeni dejavnosti smo s posameznimi otroki izvedli intervju, kjer nas je zanimalo, ali se radi pogovarjajo z lutko, kaj jih je lutka naučila itd. Na ta način smo želeli odgovoriti na raziskovalni vprašanje o tem, kakšna sta odziv in motivacija otrok za učenje angleščine z lutko.

Preglednica 1: Vprašanja intervjuja in odgovori otrok

Vprašanje	Odgovori otrok
Ali se rad pogovarjaš z lutko?	»Ja, sam ne preveč.« »Ne.« (×5) »Ja.« (×7) »Ja, ker je prijazen.«
Kaj te je lutka naučila?	»Hello.« »Happy, hello.« »Pozdrava hello pa I am happy.« »I am happy.« »Roko smo si dal pa pozdravil.« »Happy, what is your name.« »Predstavljaj smo se pa pozdravljaj.« »Pozdrava pa angleško.« »Veliko nas je naučil, ko smo se pozdravljali.« »Da znam ime povedat.« »Hello pa happy.« »Pozdravil smo se, spraševal nas je kako

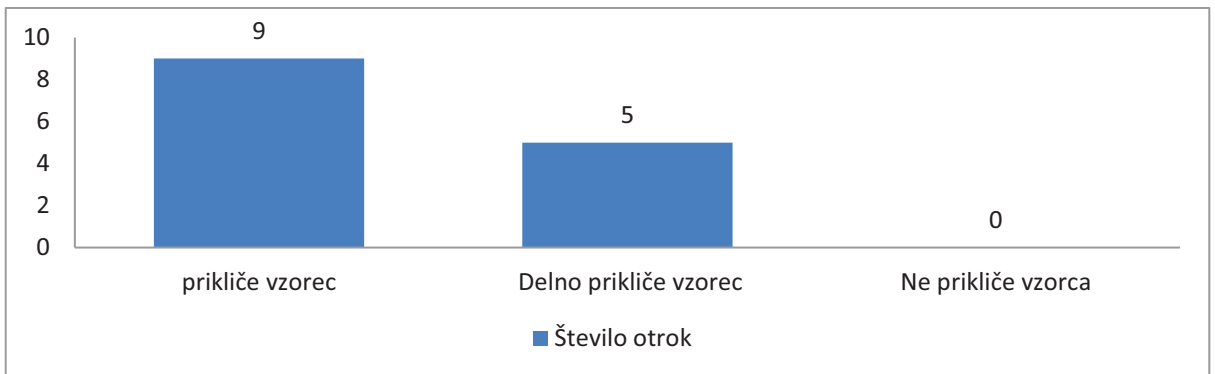
	<p>smo.«</p> <p>»Angleško.«</p> <p>»Happy.«</p>
Ali si se z njo pogovarjal v slovenščini ali angleščini?	<p>»V slovenščini.« (×10)</p> <p>»V slovenščini in angleščini.« (×4)</p>
Kaj sta počela, ko je bila na obisku?	<p>»Na roko sem si ga dal pa ploskal je.«</p> <p>»Boba sem stisnil k sebi.«</p> <p>»Poskusila sem jo pa pogovarjali sva se.«</p> <p>»Ploskal je, ko sem prste premiku.«</p> <p>»Sedela sva pa me je poslušal.«</p> <p>»Sončil se je na mizi.«</p> <p>»Sedela sva.«</p> <p>»Plesala je, ko sem dal na roko jo.«</p> <p>»Pogovarjala sva se.«</p> <p>»Skakal je pa padu.«</p> <p>»Pogovarjala sva se pa malo sem ga pobožala.«</p> <p>»Poskusil sem jo na roko.«</p> <p>»Lupčkala sva se pa potem sem ga na roko dal .«</p> <p>»Lupčka mi je dal.«</p>
Kaj si povedal lutki, ko sta se pogovarjala?	<p>»Všeč mi je bilo, ko je prišel na obisk.«</p> <p>»Nerodno mi je bilo pa sem ga sam pobožal.«</p> <p>»Zaspana sem, ker sem pozno šla spat, ker mi je bratec nagaju.«</p> <p>»Da me je mami naučila tudi malo v angleščini govorit.«</p> <p>»Da mi zob miga. Pri enemu se mi pa že</p>

	<p>vidi malo ko raste.«</p> <p>»Da rad igram nogomet.«</p> <p>»Naj se pride kdaj na obisk pa nas lahko še uči.«</p> <p>»Da imam trampolin doma.«</p> <p>»Nič.«</p> <p>»Še enkrat bi moral pridet na obisk.«</p> <p>»Da še naj pride.«</p> <p>»V šolo grem v tisto belo, naslednje leto.«</p> <p>»Zob se mi je migu pa sem jabolko jedla pa nas je strah bilo, da sem ga pogoltnila potem pa ga je ati našel v jabolki.«</p> <p>»Jaz sem že imela lutko pa sem dala roko notri.«</p>
--	---

Iz Preglednice 1 je razvidno, da je večina otrok rada komunicirala z lutko. Pri dejavnosti so si zapomnili predvsem pozdrav v angleškem jeziku in poimenovanje počutja »happy«, slednje sklepamo, da zato, ker je bil to najpogostejši odgovor, ko smo drug drugega spraševali po počutju. Večina otrok se je z lutko pogovarjala v slovenščini, nekaj pa jih je omenilo, da so se pogovarjali v slovenščini in angleščini. Iz odgovorov otrok lahko razberemo, da jih je večina lutko tudi poskusila in si jo nataknila na roko tako so jo oživili in z njo vzpostavili nekakšen stik. Z lutko so se pogovarjali o stvareh, ki se trenutno dogajajo v njihovih življenjih, kar tudi pomeni, da so bili z njo dovolj sproščeni in odprti. Eden od otrok je druženje z lutko povezal z angleščino in omenil, da ga je tudi njegova mami naučila nekaj angleščine.

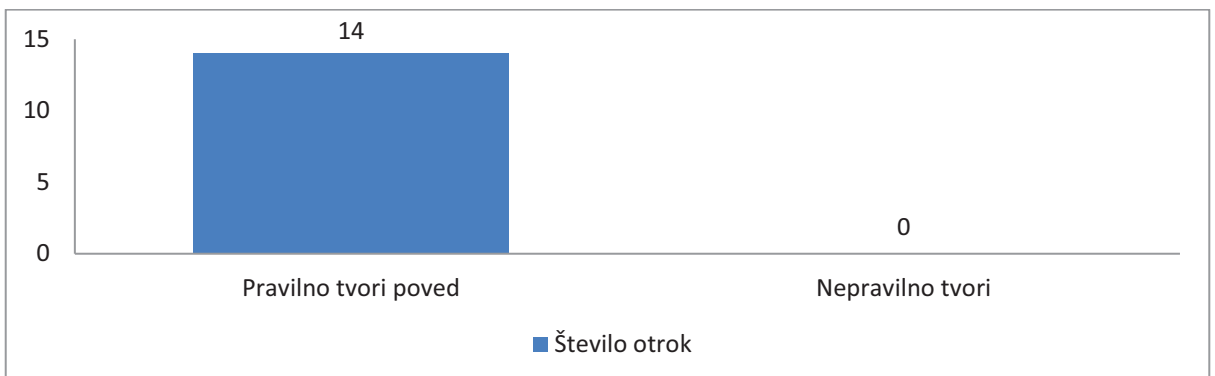
Pri intervjujih smo izkoristili priložnost, da smo preverili naučene sporazumevalne vzorce v angleščini, pravilno izgovarjanje besed in pravilno tvorjenje povedi pri predstavljanju, poimenovanje treh osnovnih čustev v angleščini in vprašanje o počutju. Otroke smo v slovenščini vprašali, kako v angleščini vprašamo po imenu, se predstavimo, vprašamo po počutju in odgovorimo ter poimenujejo tri osnovna čustva. Svoja opažanja smo beležili na opazovalne liste, predstavljamo pa jih v obliki slik.

Pri opazovalnih listih A, vključenih v Prilogo 1, smo se osredotočili na priklic angleških besed za pozdravljanje in predstavljanje («Hello, I am Bob. What is your name?») ter pravilno tvorbo povedi za predstavitev osebe («I am Bob»).

Slika 2: Priklic sporazumevalnega vzorca za pozdravljanje in predstavljanje («Hello, I am Bob. What is your name?»).

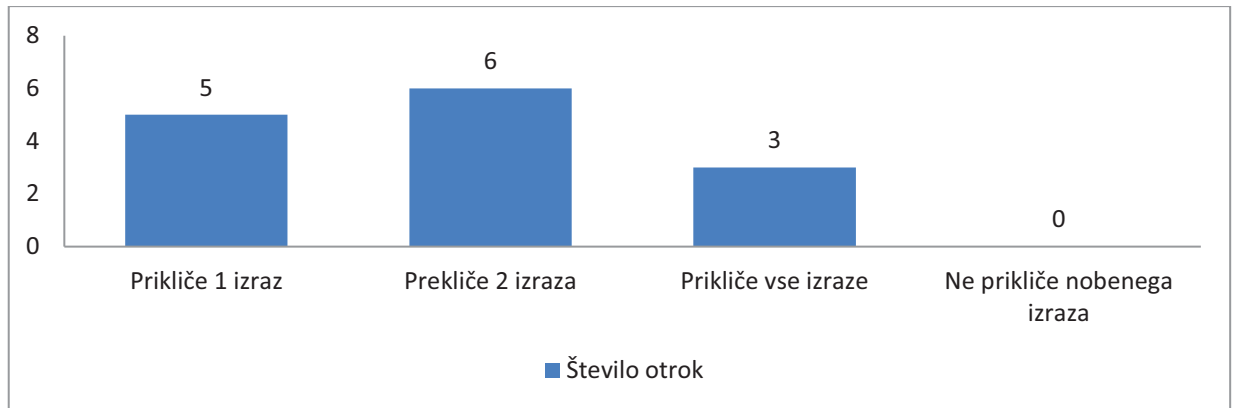
Iz Slike 2 lahko razberemo, da je devet otrok (64,3 %) priklicalo sporazumevalni vzorec za pozdravljanje in predstavljanje v angleškem jeziku, delno pa je priklicalo pet otrok (35,7 %). Tisti, ki so vzorec delno priklicali, so uporabili pozdrav, ne pa tudi vprašanja.

Slika 3: Tvorjenje povedi za predstavljanje («I am Bob.»).

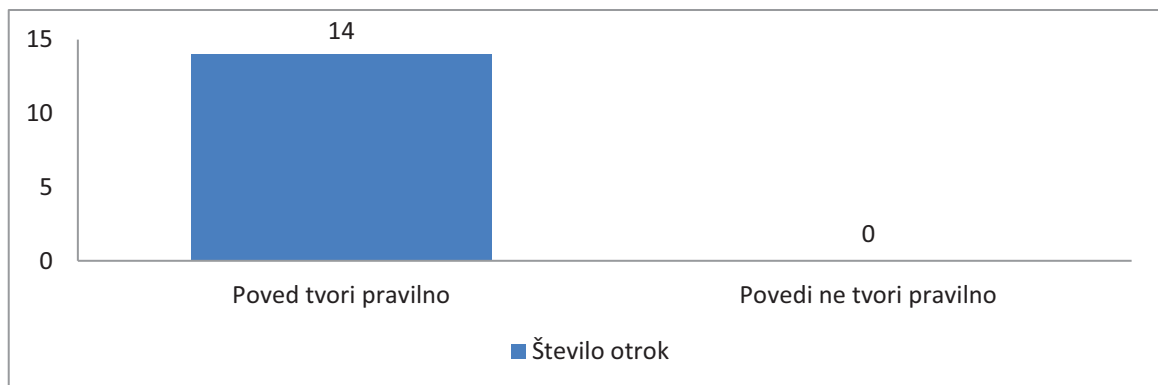
Iz rezultatov, prikazanih na Sliki 3, je razvidno, da je vseh 14 otrok (100%) pravilno tvorilo poved za predstavljanje.

Pri opazovalnih listih B, vključenih v Prilogo 2, smo se osredotočili na opazovanje otrok pri priklicu izrazov za tri osnovna čustva («happy,sad, angry»), pri tvorjenju stavka, s katerim sporočajo, kako se počutijo («I am happy/ sad/ angry.») in pri tvorjenju vprašanja o počutju («How are you?» ali «How are you today»).

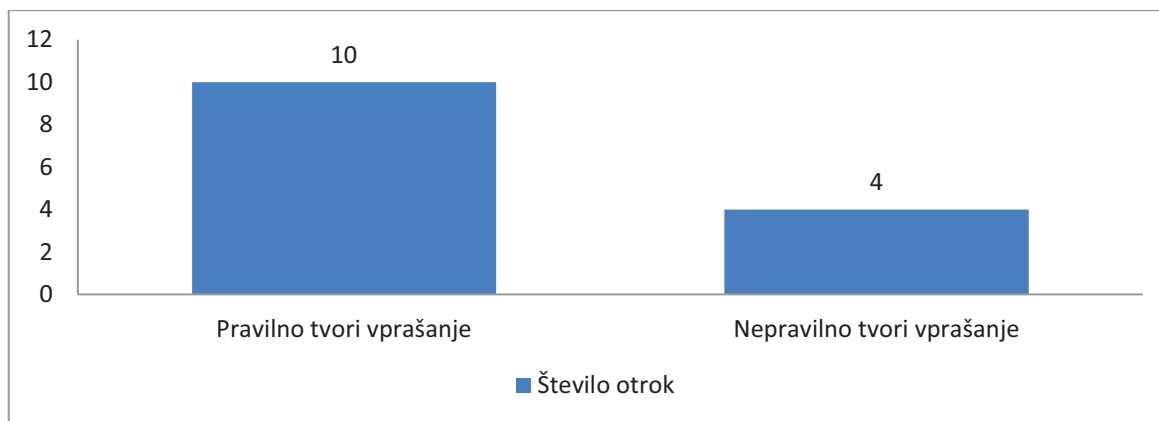
Slika 4: Prikliče izraze za čustva v angleškem jeziku («happy, sad, angry»).

Iz Slike 4 lahko razberemo, da je največ, tj. šest otrok (42,9 %) priklicalo dve besedi, pet otrok (35,7 %) eno besedo, trije otroci (21,4 %) pa so priklicali vse izraze za čustva. Otroci, ki so priklicali dve besedi, so največkrat prepoznali besedi »happy« in »sad«. Vse izraze so priklicali trije otroci, ti tudi poznajo nekaj več angleških besed («thank you, ice cream, welcome« ipd.). Otroci, ki so priklicali eno besedo za čustva, so največkrat uporabili besedo »happy«, po vsej verjetnosti zato, ker je bil pri dejavnosti to najpogostejši odgovor in so si ga tudi najlažje zapomnili.

Slika 5: Tvorjenje povedi »I am happy (sad, angry)«.

Iz prikaza na Sliki 5 je Razvidno, da so vsi otroci (100%) pravilno tvorili poved, s katero so v angleščini sporočali, kako se počutijo. Sklepamo lahko, da je rezultat takšen zato, ker je bil pri igri, kjer smo drug drugega spraševali po počutju, najpogostejši odgovor »I am happy.«, zato so si ga otroci najlažje zapomnili in tako tudi pravilno tvorili poved.

Slika 6: Tvorjenje vprašanja o počutju («How are you (today)?«).

Iz Slike 6 lahko razberemo, da je kar deset otrok (71,4 %) pravilno tvorilo vprašanje, le štirje otroci (28,6 %) pa so vprašanje tvorili nepravilno. Tisti, ki so nepravilno tvorili vprašanje, so pri tvorjenju potrebovali pomoč in vprašanje po nekaj ponovitvah uspeli tvoriti sami.

Iz navedenega lahko sklepamo, da ima lutka pri razvijanju sporazumevalnih zmožnosti v angleščini pomembno vlogo. Otroci jo hitro sprejmejo, z veseljem ji sledijo skozi dejavnost in veliko pripomore tudi k temu, da si otroci pridobijo samozavest in dobro samopodobo, s tem ko jih bodri, pohvali, opogumi in priskoči na pomoč, ko je ta potrebna. Otroci ji pričnejo zaupati in ker se ob njej dobro počutijo in so sproščeni, lahko lutka dobro vpliva na učenje. Tudi če naredijo napako, jim je lutka lahko v oporo, saj jim pomaga, jih spodbuja h govorjenju in sporočanju v angleščini.

4.5 Razprava in evalvacija

Pri izvedbi praktičnega dela smo podatke zbirali z opazovalnimi listi in intervjuji. Po prvi in drugi izvedeni dejavnosti smo svoja opažanja in komentarje zapisali v obliki opazovalnih listov. V nadaljevanju predstavljamo pridobljene podatke na osnovi opazovalnih listov in intervjujev, ki nam bodo pomagali odgovoriti na raziskovalna vprašanja.

Pri prvem raziskovalnem vprašanju smo se spraševali o vlogi lutke pri razvijanju sporazumevalnih zmožnosti v tujem jeziku. Po opravljenih intervjujih in glede na opazovalne liste smo ugotovili, da lutka pozitivno vpliva na razvijanje sporazumevalnih zmožnosti v angleščini. Njena vloga pri razvijanju sporazumevalnih zmožnosti v angleščini je bila, da je otroke spodbujala pri govorjenju v angleščini, jih pohvalila in jim dajala oporo pri morebitnih zagatah pri izgovorjavi. Prav iz tega razloga so otroci lutko dobro sprejeli in v njej videli prijateljico. Rezultati opazovalnih listov so pokazali, da je večina otrok priklicala naučene izraze oz. sporazumevalne vzorce. To potrjuje izjave

nekaj otrok, ki so ponosno povedali, da jih je lutka naučila, kako se predstaviti in pozdraviti v angleščini.

Drugo raziskovalno vprašanje je bilo, kako dejavnosti z lutko vplivajo na motivacijo otrok. Mnenja otrok glede lutke so bila različna. Nekateri so jo sprejeli bolje kot drugi. Med dejavnostjo so otroci dobro sodelovali, če jih je kaj zamotilo, pa jih je lutka uspela pritegniti nazaj k dejavnosti. Na motivacijo otrok za učenje jezika je imela lutka več kot pozitiven vpliv, saj so otroci uživali v dejavnosti. Lutka jih je spodbujala h govorjenju in če niso znali izgovoriti besede, jim jo je ponovila ali pa so jo izgovorili skupaj. S tem je velikokrat rešila zadrego otrok in si pridobila njihovo naklonjenost. Nekateri otroci so bili navdušeni, da smo spet prišli na obisk po treh tednih, saj so se spomnili lutke.

Pri tretjem raziskovalnem vprašanju smo se poglobili v odziv otrok na dejavnosti z lutko pri učenju tujega jezika. Otroci so pri prvi dejavnosti, ko so se spoznali z lutko, imeli nanjo mešane odzive. Nekateri so bili nad njo navdušeni, drugi pa so jo le z zanimanjem opazovali. Zanimalo jih je, kaj počne na obisku, kaj bodo skupaj počeli in kako ji je ime. Med dejavnostjo so otroci, ki so bili že na začetku pogumnejši, hitro vzpostavili stik z lutko ter ponavljali za njo angleške besede. Tisti, ki pa so bili malo bolj nezaupljivi do lutke ali pa jim je bilo nerodno, so potrebovali nekaj časa, da so se je navadili. Z njo so začeli bolj sodelovati, ko so videli in slišali, kako pomaga drugim in jih spodbuja k uporabi angleškega jezika. Zanimiv je bil komentar enega izmed dečkov pri drugem obisku, ki je gledal lutko in jo vprašal: »A spet si tu?«. Ko se je dejavnost nadaljevala pa je ravno ta deček najbolj sodeloval, saj mu je angleščina šla odlično od rok. Iz intervjujev z otroki lahko sklepamo, da večina otrok lutke ni dojemala zgolj v kontekstu učenja tujega jezika, saj so se z njo sproščeno pogovarjali o vsakdanjih stvareh, o zobeh, šoli, nogometu ipd. To kaže na velik afektivni vpliv lutke na otroke.

5 SKLEPNE UGOTOVITVE

Lutke so običajno pozitivna bitja, ki pripeljejo do pozitivnih reakcij. Navdušujejo in se vključujejo na poseben način, zato tudi otroci tako radi opazujejo lutko, ki oživi pred njihovimi očmi, ob tem pa uživajo v znanju, ki ga ima to bitje. (Slattery, 2008)

Zanimanje za uspešnosti lutke kot motivacijskega sredstva, za odziv otrok na angleško govorečo lutko in za njeno vlogo pri razvijanju sporazumevalnih zmožnosti v tujem jeziku nas je spodbudilo k raziskovanju in pripravi te diplomske naloge.

Z izvedbo praktičnega dela smo ugotovili, da ima lutka pomembno vlogo pri učenju tujega jezika. Vzgojitelj mora biti pri načrtovanju in pri sami izvedbi dejavnosti ne le dobro pripravljen, ampak mora otroke najprej tudi spoznati z lutko, šele nato lahko prične z učenjem tujega jezika. Na začetku je primerno lutko vključevati v dejavnost

postopoma, da se otroci nanjo privadijo, so ob njej sproščeni in jo tudi z zanimanjem začnejo poslušati, se z njo pogovarjati ali celo igrati. Menimo, da je pri izvedbi dejavnosti ključno, da ne pretiravamo z vključevanjem angleško govoreče lutke, saj pri zgodnjem učenju tujega jezika otroci potrebujejo tudi pomoč z materinščino, ki ima tukaj vlogo podpornega jezika. Vključevanje lutke je najbolj smiselno tako, da otroci ponavljajo za njo, se igrajo z njo, vzgojiteljeva vloga pri tem pa je, da otrokom prevede, kaj lutka govori, jih spodbuja k in pri govorjenju v angleščini ter jih pri tem posluša. Ugotovili smo, da otrokom veliko pomeni, da jih lutka in vzgojitelj opazujeta, medtem ko govorijo angleško, jih pohvalita in spodbujata.

Ročna lutka Bob, ki smo jo uporabljali pri dejavnosti, je bila preprosta za uporabo tako za vzgojitelja kot tudi za otroke. Pozitivna značilnost ročne lutke je, da lahko prijema stvari, npr. otroka lahko prime za roko, mu kaj prinese, ga potolaži, poboža. Ni zahtevna za otroke, ki še niso rokovali z lutko, saj si jo samo nadenejo na roko, skoraj tako kot rokavico. Ko so imeli čas, da so bili sami z lutko, so bili otroci ob njej sprva malo zadržani, nato so jo dvignili, si jo naredili in se z njo pogovarjali. Večina otrok je ploskala, ko si je naredila ročno lutko, se pobožala ali pa premikala glavo gor in dol. Lutka jim je bila pri srcu, saj je bila prijetnega videza, vsakega je ob zaključku srečanja pobožala po licu in se poslovila v angleščini. Srečanje z lutko smo ponovili čez tri tedne in čeprav je minilo kar nekaj časa, otroci lutke niso pozabili. Ob ponovnem snidenju so jo pričeli pozdravljati s »Hello«. Ob ponavljanju predstavljanja in vprašanja o počutju in imenu v angleščini niso imeli veliko težav, zato menimo, da so se pri dejavnosti kar nekaj naučili.

Lutka je z otroki in vzgojiteljem lahko skoraj vsak dan, pri jutranjem krogu, ob različnih priložnostih, pri spoznavanju barv, dogovarjanju o pravilih v skupini itd. Otroci verjamejo, da jih lutka gleda, se z njimi uči, jih posluša ali spi. (Korošec, 2006)

Lutko se vsekakor lahko uporabi tudi pri pripravi dejavnosti, pri vsakodnevni rutini, kot je npr. umivanje zob in rok, ter pri drugih dejavnosti. Vključimo jo lahko v katerikoli del dejavnosti, pomembno je le, da se prej dobro pripravimo. Pomembno je, da ne pretiravamo z vključevanjem in da predhodno dobro načrtujemo, kdaj točno jo bomo vključili in kdaj ne. Lutka je priročna, saj ji lahko dodelimo kakršnokoli vlogo. Lahko je spodbujevalec otrok, ki potrebujejo malo več časa, da se sprostijo, in se potem še nekoliko bolj potrudijo tako pri dejavnosti kot pri rokovanju z novimi stvarmi, lahko je pomočnik vzgojitelja pri učenju, lahko je prodajalec sadja ali zdravnik pri igri vlog itd., torej možnosti je veliko. Ugotovili smo, da ne glede na to, v kateri del dejavnosti je bila lutka vključena (kot uvodna motivacija, osrednji del ali zaključni del), otroke ni nič manj zanimala kvečjemu je zanimanje raslo, saj so jo do konca dejavnosti že kar dobro

spoznali. Vsekakor je pomembno, da pri dejavnosti pazimo, da lutka gleda tistega, ki govori, saj tako oživi in otroci vedo, da jih poslušajo. Pri sami dejavnosti smo prišli do spoznanja, da lahko kot motivacija pripomore k osredotočanju na dejavnost in reševanju vsakdanjih tegob.

Ugotovili smo, da je lutka zelo vsestranska, saj lahko njeno vlogo prilagodimo otrokom, ciljem in okolju. Zelo je priročna pri zgodnjem učenju angleškega jezika, saj lahko s svojim značajem popestri učenje, otrokom pa je v pomoč, ko jih opazuje, priskoči na pomoč, jih spodbudi ali pa potolaži, ko je to potrebno. Otroci sprejmejo lutko kot svojo, ob njej se sprostijo, jo objamejo in z njo razvijejo prijateljski odnos. Glede na sodelovanje otrok pri dejavnosti lahko sklepamo, da so lutki sledili, jo pozorno poslušali in je na njih delovala pozitivno motivacijsko. Pritegnila je njihovo pozornost, interes, da jih je zanimalo, kakšna je, kaj se skriva za njo in kaj ima povedati. Kot motivacijsko sredstvo je lutka zelo uporabna, ker pripomore k temu, da otroke pritegnemo k dejavnosti, njihovo zanimanje pa se večja, saj jih zanima, kaj sledi. Vloga lutke pri razvijanju sporazumevalnih zmožnosti v angleškem jeziku je, da otroke spodbudi k sodelovanju in govorjenju v angleščini. Pomembno je, da je otroke, ki so bili sprva malo bolj zadržani, spodbudila, jih opogumila in jim priskočila na pomoč, če so jo potrebovali. Otrokom je pomagala pri izgovarjanju besed, jih pohvalila in jih po potrebi še dodatno spodbudila. Odziv otrok na samo dejavnost je bil pozitiven. Lutko so sprejeli in jo poslušali. Takoj, ko so jo videli, so bili malce presenečeni; spraševali so, kdo je to, od kod je prišla, zakaj je tukaj. Nekateri otroci so bili tudi zadržani, predvidevamo, da zato, ker so jo želeli najprej malo bolje spoznati, in so čez čas bolj odprli. Ko so bili za mizo po trije ali štiri otroci sami z lutko, pa so bili povsem sproščeni. Z njo so se pogovarjali o raznovrstnih stvareh, od tega kam gredo naslednje leto v šolo, do tega kateri zob se jim maje in kateri je že izpadel.

6 LITERATURA IN VIRI

Antič, S., Garvas, M., Komljanc, N., vzgojitelji in vzgojiteljice Vrtca Trnovo (2015).

Pedagoški lutkar: Inovativno učenje najmlajših. Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica.

Azarija, S. (2009). Lutka – sodelavec v prvem triletju osnovne šole. *Educa: Pedagoška revija za predšolsko vzgojo in prvi triletji*, 18, 46-48.

Korošec, H. in Majaron, E. (2006). Otrokovo ustvarjanje z lutkami. B. Borota, V.

Goršak, H. Korošec in E. Majaron (ur.), *Otrok v svetu glasbe, plesa in lutk* (95–100). Koper: Pedagoška fakulteta.

Bratož, S. (2017). *Razsežnosti sodobnih učnih okolij. (Pristopi k poučevanju tujega jezika s sodobne perspektive)*. Koper: Založba Univerza na Primorskem.

Brumen, M. (2004). *Didaktični nasveti za začetno poučevanje angleškega in nemškega jezika*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Brumen, M. (2003). *Priročnik za učitelje: Pridobivanje tujega jezika v otroštvu*.

Ljubljana: DZS.

Čok, L., Skela, J., Kogoj, B. in Razdevšek–Pučko, C. (1999). *Smernice za učitelje v drugem triletju osnovne šole*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

Krek, J. in Metljak, M. (2011). *Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Majaron, E. (2002). Lutka pri oblikovanju mladega človeka. H. Korošec in E. Majaron (ur.), *Lutka iz vrtca v šolo* (str. 5–6). Ljubljana: Pedagoška fakulteta Univerze Ljubljani, Oddelek za predšolsko vzgojo.

Reilly, V. in M. Ward, S. (1997). *Very young learners*. Oxford: Oxford University Press.

Slattery, M. (2008). *Teaching with bear: Using puppets in the language classroom with young learners*. Oxford: Oxford University Press.

7 PRILOGE

Priloga 1 : Opazovalni list A za spremljanje predstavljanja med otroci

OPAZOVALNI LIST A

Datum: _____

Otrok: _____

1. Priklic sporazumevalnega vzorca za pozdravljanje in predstavljanje (»Hello, I am Bob. What is your name?«).

Prikliče vzorec	Delno prikliče vzorec	Ne prikliče vzorca

Besede, ki jih pravilno izgovori:

Opombe: _____

2. Tvori poved za predstavitev sebe (»I am Bob«).

Pravilno tvori poved	Nepravilno tvori poved

Opombe: _____

Priloga 2: Opazovalni list B za spremljanje odgovorov in vprašanj otrok

OPAZOVALNI LIST B

Datum: _____

Otrok: _____

1. Priklic izrazov za čustva v angleškem jeziku (»happy, sad, angry«).

Priklic 1 izraz	Priklic 2 izrazov	Priklic vseh izrazov	Ne priključ nobenega izraza

Opombe: _____

2. Tvori stavek: »I am happy, sad, angry«.

Stavek pravilno tvori	Stavka ne tvori

Opombe: _____

3. Tvori vprašanje: »How are you/you today?«.

Pravilno tvori vprašanje	Nepravilno tvori vprašanje

Opombe: _____

Priloga 3 : Priprava za dejavnost z angleško govorečo lutko

Priprava za dejavnost z angleško govorečo lutko

Datum: 24.4.2019

Oblike dela: Skupna, skupinska in individualna

Metode dela: Metoda igre, metoda pogovora, metoda poslušanja, dramatizacija z lutko

Sredstva: Ročna lutka

Prostor: Igralnica

Cilji:

- Poslušanje, razumevanje in doživljanje tujega jezika,
- Usvajanje tujega jezika.

Operativni cilji:

Otrok:

- Bo sposoben prepoznati, izgovoriti in poimenovati besede, ki se nanašajo na predstavljanje sebe, kot so: »Hello, my name is ____, What is your name?«; poimenovanje 3 osnovnih čustev: »angry, happy, sad« in vprašanje po le teh;
- Bo sposoben ločiti čustva, glede na svoje počutje.

Metodični postopek:

1. Uvodna motivacija: Pedagoški pogovor

Pedagoški pogovor:

Vzgojitelj vpraša otroke: »Ali je že kdo slišal za Veliko Britanijo? Kakšen jezik tam govorijo? Kakšnega govorimo mi? Ali kdo pozna kakšno angleško besedo?«.

Pokaže lutko, ki se v angleškem jeziku predstavi otrokom: »Hello, my name is Bob. How are you today?«.

Vzgojitelj vpraša otroke: »Ali je kdo razumel, kaj je rekel Bob? Pozdravil nas je, se nam predstavil in vprašal, kako smo.«

Dejavnosti otrok:

- Sodelovanje v pogovoru z vzgojiteljico,
- Poslušanje angleško govoreče lutke.

Vloga vzgojitelja:

- Pedagoški pogovor (od kod prihaja lutka, kakšen jezik govorijo tam, ali poznajo kakšno angleško besed itd.),
- Otroke animira s pomočjo lutke, ki govori angleški jezik.

Otroci se razdelijo v pare.

2. Predstavljanje v angleškem jeziku

Vzgojitelj animira otroke z lutko in ponazarja predstavljanje sebe najprej v slovenščini: »Najprej bomo pokazali, kako se predstavimo v slovenščini. Podamo si roko drug drugemu. Katero roko? ... Nato se pozdravimo, zdravo, jaz sem Klavdija, kako je pa tebi ime? Zdaj nam bo Bob pokazal, kako se pa pri njih predstavljajo, mi bomo pa za njim ponovili.« Lutka se predstavi v angleščini: »Hello, my name is Bob. How are you?«. Pari se nekajkrat zamenjajo, da čim večkrat ponovijo predstavljanje v angleškem jeziku.

Dejavnosti otrok:

- Tvorjenje parov,
- Predstavljanje drug drugemu v slovenščini, nato ponavljanje predstavljanja v angleščini za lutko,
- Pari se nekajkrat zamenjajo, da večkrat ponovijo predstavljanje v angleškem jeziku.

Vloga vzgojitelja:

- Animira otroke z lutko in ponazarja predstavljanje sebe v slovenščini in angleščini,
- Predstavljanje v angleškem jeziku ponovijo večkrat.

3. Počutje v angleškem jeziku

Vzgojitelja otroke vpraša: »Vam je bilo všeč, ko smo se predstavili drug drugemu v angleščini? Zanima me, če smo že ponovili vse, kar je Bob rekel, ko se nam je prvič predstavil? Vprašal nas je še nekaj, in sicer, kako smo. No zdaj bomo pa vsi skupaj ponavljali, za Bobom kar bo povedal.« Otroci skupaj z lutko ponavljajo vprašanje po počutju v angleščini: "How are you?". Vzgojiteljica vpraša otroke: »Zdaj ko vemo, kako vprašati kako si v angleščini, nas pa zanima še, kako bomo odgovorili, če nas kdo to vpraša.« Lutka izgovarja besede za počutja v angleščini, medtem vzgojiteljica za vsako počutje pove, kaj pomeni v slovenščini: Lutka: »I am happy«, vzgojiteljica: »To pomeni vesel«, lutka: »I am sad«, vzgojiteljica: »To pomeni, da si žalosten«, lutka: »I am angry«, vzgojiteljica: »to pomeni, da si jezen«. Otroci za lutko ponavljajo počutja v angleščini. Vzgojiteljica: »Zdaj bomo pa z obrazom, s svojo mimiko, pokazali, kakšni

smo ko smo jezni, žalostni ali veseli,« in reče lutka:»I am sad/ I am happy/ I am angry.« Nekajkrat to ponovijo. Predstavitev sebe še enkrat ponovijo, vse skupaj v angleškem jeziku.

Dejavnosti otrok:

- Sodelovanje v pogovoru z vzgojiteljico,
- Ponavljanje besed in povedi za lutko v angleškem jeziku,
- Nakazovanje počutja z mimiko, ko lutka niza počutja v angleškem jeziku,
- Ponovitev predstavljanja v angleščini.

Vloga vzgojitelja:

- Pedagoški pogovor (kaj je lutka še povprašala, prvič ko se je predstavil itd.),
- Animiranje otrok z lutko (počutja v angleščini, vmes vzgojitelj v slovenščini pove, kaj pomenijo),
- Nakazovanje počutja z mimiko skupaj z otroci, med tem ko z lutko niza počutja v angleškem jeziku,
- Ponovitev predstavljanja v angleškem jeziku.

4. Pogovor otrok z lutko in intervju

Trije ali štirje otroci se za mizo pogovarjajo z lutko. Ostali imajo prosto igro. Čez nekaj časa jih vzgojitelj intervjuja. Vsakemu od otrok postavi naslednja vprašanja:

- Se radi pogovarjate z lutko?
- Kaj vas je lutka naučila?
- V katerem jeziku ste se pogovarjali z njo v angleščini ali slovenščini?
- Kaj ste počeli, ko je bila na obisku?
- Kaj ste povedali lutki, ko ste se pogovarjali z njo?

Med intervjujem vzgojitelj preveri, koliko angleških besed so si zapomnili, tako da jih v slovenščini vpraša, kako se v angleščini vpraša, kako se pozdravi, predstavi in 3 osnovna čustva.

Otroci se menjujejo, dokler ne pridejo na vrsto vsi.

Dejavnosti otrok:

- Pogovarjanje z lutko, prosta igra,
- Sodelovanje pri intervjuju.

Vloga vzgojitelja:

- Intervjuja otroke.